

Số 35 Tháng 06/2010

Tạp Chí Thanh Niên

PHÍATRU'ỐC

GIÁO DỤC - VĂN HÓA - XÃ HỘI - LỊCH SỬ - CHÍNH TRỊ

NGÔI BÚT CỦA TRI THỨC
TINH THẦN CỦA TUỔI TRẺ

250720070004

Photo : Thao Nguyen

TUỔI THƠ VIỆT NAM

Quý độc giả thân mến,

Ban biên tập Tạp chí Thanh Niên PHÍA TRƯỚC với chủ đề Tuổi thơ Việt Nam gửi đến quý độc giả lời tâm sự của bạn P.H. tại Đà Nẵng, như chia sẻ những ưu tư và trăn trở của những người được gọi là mầm non đất nước.

***

Khi tôi cất tiếng khóc chào đời, cha mẹ đã mong tôi trở thành một người vĩ đại. Trong lũ bạn tôi, có đứa đã từng mơ ước trở thành một bộ trưởng, thậm chí một thủ tướng. Có lẽ, đơn giản vì họ nghĩ rằng tất cả chúng ta đều có quyền tin vào ánh sáng của công bằng.

Tiểu thay, nơi tôi sinh ra, ánh sáng ấy đã không đến với rất nhiều người.

Nơi đó, tôi nhìn thấy lũ bạn phải bán từng cây cà-rem, mót từng bó củi, mò từng con còng, hay rong ruổi hàng chục cây số bán từng tấm vé số sau những giờ đến lớp.

Nơi đó, tôi nhìn thấy những đứa trẻ gầy nhom đen đúa, ẩm trên tay những đứa bé gầy đen không kém — chìa tay xin từng cắt lẻ trên các bến xe.

Nơi đó, những đứa trẻ không nhà phải tìm từng miếng bánh sót lại trong các sọt rác nhà hàng.

Nơi đó, buồn thay—là nơi tôi gọi bằng hai tiếng “quê hương”!

Tôi muốn những hình ảnh này sẽ sớm trở thành quá khứ. Chắc các bạn cũng nghĩ giống tôi?

Bắt đầu từ việc đơn giản nhất: hãy NÓI, và NÓI SỰ THẬT!

***

Hãy tiếp tục đọc và chia sẻ cùng Tạp chí Thanh Niên PHÍA TRƯỚC vì chỉ có thông tin trung thực mới xóa tan những bất công xã hội. Đó cũng chính là cách để mang tương lai tươi sáng thật sự đến với Tuổi thơ Việt Nam.

Ban Biên Tập

Tạp chí Thanh Niên PHÍA TRƯỚC

Tháng 6/2010

TẠP CHÍ THANH NIÊN PHÍA TRƯỚC

Web : phiatruoc.info

Blog : phiatruoc.wordpress.com

Email : contact.phiatruoc@gmail.com

BAN BIÊN TẬP

**Võ Thụy Nhu-Khương Duy -
Thanh Nguyên-Việt Quốc-Đông A**

THIẾT KẾ TRÌNH BÀY

Hậu Phú-Khương Duy-Tín Nghĩa

CỘNG TÁC VIÊN

**Hoàng Lan-Mai Minh-Phan Thủy
Đông A-Elbi-Ngọc Cẩm-V n**

QUẢNG CÁO-AUDIO

Quốc Bình-Chinh Nhân-Tâm Kiên

WEBSITE

Kế Vũ

Châu Mỹ

Tạp Chí Phia Truoc
PO Box 462220 Escondido, CA
92046 USA

Châu Âu, Châu Á

Tạp Chí Phia Truoc 10 rue Louis Rossel
35000 Rennes FRANCE

Mục lục

***THTNDC vận động trả tự do cho
các nhà hoạt động dân chủ
Ve sầu và Kiến: Câu chuyện
ngụ ngôn thời hiện đại***

**Chính trị
Xã hội
Kinh tế**

4

6

**Việt Nam — Khi tỷ lệ phá thai
tăng vọt
Trẻ em Việt Nam cần đồ chơi
sáng tạo
Những mảnh vỡ trái tim
Bạo lực học đường
Tuổi thơ kinh khủng!**

Tiêu điểm

10

12

14

16

18

**Thơ ca dân gian của dân tộc Mảng
Hàm Nghi: Một nhà ái quốc,
một nghệ sĩ đa tài - Kỳ II
Nhật ký sau giờ Lịch sử Đảng
'Quan tâm đến an sinh xã hội,
sức khỏe cộng đồng'
Tin Thế Giới
Tin Việt Nam**

**Chuyên
mục**

22

23

26

28

30

33

THTNDC VẬN ĐỘNG TRẢ TỰ DO CHO CÁC NHÀ HOẠT ĐỘNG DÂN CHỦ TRONG NƯỚC

Thưa quý vị, tuần này một số thành viên của Tập Hợp Thanh Niên Dân Chủ (THTNDC) từ nhiều bang trên nước Mỹ đã đến Washington để vận động trả tự do cho một số nhà hoạt động dân chủ đang bị bắt bớ và

cầm tù tại Việt Nam. Hôm 25 tháng Năm, Hoàng Lan và Võ tấn Huân, 2 thành viên của Tập Hợp đã ghé thăm đài VOA và dành cho Ban Việt ngữ một cuộc phỏng vấn về đường hướng vận động của Tập Hợp Thanh niên Dân chủ, đồng thời chia sẻ một số suy nghĩ và trăn trở của các bạn về vận mệnh của đất nước. Mời quý vị theo dõi cuộc phỏng vấn do Hoài Hương thực hiện sau đây.

Thưa quý thính giả và độc giả, Hoàng Lan và Huân cùng một số bạn trẻ khác đã đại diện Tập Hợp p Thanh niên Dân chủ (THTNDC) đến Washington để gặp gỡ một số tổ chức quốc tế và chính giới Hoa Kỳ nhằm vận động trả tự do cho một số người đang bị bắt giữ ở Việt Nam, đặc biệt là những đảng viên và cộng tác viên của Đảng Dân chủ và THTNDC. Được biết nhóm người trẻ tuổi này đã tiếp xúc với một số tổ chức phi chính phủ như Tổ chức bệnh vực nhân quyền Human Rights Watch và Hội Ân xá Quốc Tế, và đề nghị các tổ chức ấy trực tiếp gửi người đến thăm những người tù và những người đang bị tạm giam ở Việt Nam. Hoàng Lan cho biết thêm về cuộc vận động này như sau:

Hoàng Lan: Đây chỉ là một bước khởi đầu trong một quá trình vận động dài. Lan nghĩ là để có một sự liên hệ để tạo sự hiểu biết lẫn nhau, hiểu rõ hơn những con đường mà Tập Hợp và Đảng Dân chủ theo đuổi, và để cho biết là có những người hiện đang bị bắt giam hoặc sách nhiễu ở Việt Nam. Họ có những hoạt động rất ôn hòa, họ chỉ thực hiện những quyền mà chính hiến pháp Việt Nam cũng như công pháp quốc tế công nhận cho họ. Nhóm có một số kế hoạch để làm việc trong thời gian sắp tới, Lan mong là trong mùa hè này, sẽ có nhiều thông tin về công cuộc vận động đó hơn.

VOA: Trong số những người đang bị cầm tù ở Việt Nam, phải nhắc đến Nguyễn Tiến Trung. Vừa rồi Trung bị tòa sơ thẩm tuyên án 7 năm tù và là

người duy nhất không xin kháng án, xin Hoàng Lan cho biết vì lý do gì Trung không kháng án?

Hoàng Lan: Dạ thưa chị, vấn đề Trung không kháng án theo Lan thấy nó cũng là một vấn đề rất là bí ẩn. Theo phỏng đoán cá nhân của Lan thì có thể là vì áp lực đối với gia đình của Trung rất là lớn. Tại vì Lan là người gần trong gia đình, Lan biết những cái gì mà xảy đến với gia đình của Trung, nhưng nói chung đây cũng vẫn là một cái uẩn khúc mà có lẽ phải đợi khi nào Trung ra ngoài thì mới biết được. Trong thời gian qua cũng có một số người đặt câu hỏi tại sao có những anh nhận là mình vi phạm pháp luật, Lan nghĩ mình cần phải nhìn vào vấn đề, tình trạng bắt bớ và sách nhiễu những người hoạt động dân chủ, đó là một vấn đề vi phạm và chà đạp lên công lý, khi mà đảng viên của một đảng đang lãnh đạo làm thẩm phán trong một phiên tòa xử đảng viên của một đảng phái khác, thì đó là một cái sự cạnh tranh không công bằng về chính trị. Cái thứ hai là khi mà Việt Nam đã có những cam kết với quốc tế để cải cách tư pháp, để có một nền tư pháp độc lập mà bên chính trị, bên hành pháp vẫn can thiệp vào trong công việc của bên tư pháp như vậy, thì rõ ràng đó là những vi phạm cam kết đối với quốc tế khi mà Việt Nam đã đặt bút ký những công ước quốc tế về nhân quyền.

VOA: Được biết mới đây có một số người có liên hệ với THTNDC đã bị chính quyền sách nhiễu. Xin Huân cho biết thêm chi tiết về những vụ này?

Huân: Dạ thưa trong thời gian vừa qua một số thành viên của THTNDC cũng như một số cộng tác viên của Tạp chí Thanh niên Phía Trước đã bị an ninh kêu lên và làm phiền trong nhiều ngày, Huân cho đây là một vi phạm rất nghiêm trọng các công ước quốc tế. Huân cho rằng nhà nước Việt Nam, cơ quan an ninh của Việt Nam đã xem thường dư luận và không tôn trọng nguyện vọng của nhân dân. Các thành viên trong THTNDC không nghĩ rằng những biện pháp đó có thể ngăn cản họ bước đến để mà tìm hiểu môi trường dân chủ, cũng như để làm sao tiếp xúc được với nền thông tin đa chiều.

VOA: Như chúng ta đều biết, ngày 11 tháng 5 vừa qua, một phiên tòa phúc thẩm đã giữ nguyên phán quyết của tòa sơ thẩm, xét xử luật sư Lê công Định, và các ông Lê thắng Long, Trần Huynh Duy Thức về tội gọi là hoạt động lật đổ chính quyền, dựa trên điều 79 Bộ Luật Hình Sự. Vậy xin Hoàng Lan cho biết lập trường của THTNDC về vấn đề này?

Hoàng Lan: Nói về kết quả của phiên tòa phúc

thẩm thì Lan cho đó là một sự coi thường dư luận vì sau phiên xử sơ thẩm, dư luận quốc tế đã lên tiếng rất gay gắt về các bản án đó. Dư luận trong nước rất nhiều người quan tâm về vấn đề đó. Còn đặt vấn đề luật pháp, thì chính điều 79 Hiến pháp, đối với Lan, nó là một cái điều luật vi phạm Hiến pháp. Điều 4 Hiến pháp Việt Nam có thể nói là Đảng Cộng sản Việt Nam là đảng lãnh đạo, nhưng không có nghĩa là những đảng phái khác không được quyền tồn tại, đúng không ạ? Đó là chưa kể những bằng chứng mà họ đưa ra để kết tội nó hoàn toàn mơ hồ, và những lý lẽ đưa ra để tranh tụng ở phiên tòa hoàn toàn bị thẩm phán coi nhẹ, Lan coi đó là một thái độ coi thường dư luận trong nước và quốc tế, nêu lên những sai phạm về quá trình tố tụng của Việt Nam. Lan nghĩ là đối với một phiên tòa mà quốc tế quan tâm như vậy, nó tạo ra một cái hình ảnh rất xấu cho Việt Nam, nhất là khi chính nhà nước Việt Nam đang nói là cam kết xây dựng một nhà nước pháp quyền.

Huân: Thêm vào ý của Lan, thì Huân và các bạn trẻ trong Tập Hợp cho rằng đây là một sự kiện lạm quyền rất là công khai của nhà nước Việt Nam cũng như của Đảng CSVN. Nhóm thanh niên trong Tập Hợp muốn có một nhà nước Việt Nam công minh, một nhà nước pháp trị và thật sự công bằng xã hội.

VOA: *Vậy muốn đạt được mục tiêu đó, một nước Việt Nam công minh, pháp trị, công bằng, cụ thể trước mắt các bạn sẽ làm gì?*

Huân: Trong cái mùa hè năm nay, Tập Hợp hy vọng sẽ vận động được quần chúng cũng như các bạn trẻ và các tổ chức phi chính phủ để mà gửi những lá thư đến với các tù nhân cũng như các nhà hoạt động dân chủ trong nước, để cho biết là các anh, các chị ấy không bị thế giới quên lãng, và những thanh niên ở nước ngoài và cả trong nước luôn ủng hộ những việc họ làm, và những việc họ làm không có gì là vi phạm pháp luật cả.

Hoàng Lan: Lan tin rằng về lâu về dài, khi mà các anh em trong nước bị bắt bớ, bị tù đầy một cách rất là phi lý như vậy, vi phạm ngay chính cái luật pháp của Việt Nam và quốc tế như vậy, thì nó chỉ càng làm cho những bạn trẻ, những người quan tâm đến vấn đề, người ta càng thấy những cái bất công đối với những người chỉ nói lên tiếng nói yêu nước của người ta mà lại bị xử như những người phản động chống phá nhà nước.

Khi nào mà tiếng nói dân chủ mạnh mẽ hơn để mọi người cảm thấy là mình có những cái lực lượng đủ để xây dựng một nhà nước Việt Nam dân chủ, có thể thuyết phục người dân về nhu cầu dân chủ hóa đất nước để cho đất nước mình phát triển tốt hơn.

Huân: Một số bạn trẻ khác đã chia sẻ trong Tập Hợp rằng khi một ngọn cờ ngã xuống, thì chúng ta là những người trẻ, những người thanh niên nhiệt huyết, sẽ cầm cái ngọn cờ đó, giương cao ngọn cờ đó và sẽ tiếp tục tiến tới phía trước vì tương lai là

của chúng ta, và đất nước Việt Nam là của chúng ta. Về những hành động cụ thể thì các bạn có thể chia sẻ quan điểm, những suy nghĩ, cũng như những trăn trở của mình về tình hình Việt Nam hiện nay. Các bạn hãy viết, hãy nói lên sự thật, và hãy tôn trọng sự thật. Huân tin rằng đó là một trong những điều mà các bạn thanh niên hiện tại bây giờ có thể làm.

VOA: *Điều đó có thể dễ dàng hơn đối với các bạn ở ngoài nước. Còn đối với thanh niên ở trong nước thì các bạn nghĩ sao?*

Hoàng Lan: Lan nghĩ là rất là khó khăn. Lan đã về nước, Lan biết là cái tình trạng ở trong nước khi có những người nói lên những tiếng nói công khai, cởi mở về vấn đề dân chủ thì người ta gặp những khó khăn như thế nào, họ bị theo dõi, bị công an gọi lên, bị đe dọa về vấn đề việc làm, về gia đình... Lan hiểu những khó khăn của các bạn khi mà tham gia vào vấn đề chính trị, nhưng Lan nghĩ là thanh niên Việt Nam nên có một thái độ chính trị rõ ràng, và chuẩn bị về những kiến thức của mình, cái bản lĩnh của mình để một ngày nào đó, khi có cơ hội, họ có thể tham gia để đóng góp cho đất nước.

VOA: *Các bạn nghĩ sao khi mà báo chí ở trong nước cho là các bạn trong THTNDC đã bị "các thế lực xấu bên ngoài đầu độc, phá hoại tư tưởng, lôi kéo các bạn tuyên truyền chống phá nhà nước"? Các bạn trả lời như thế nào?*

Hoàng Lan: Thực sự khi mà Lan ra nước ngoài du học, thì Lan được tiếp xúc với nhiều luồng thông tin khác nhau, Lan có cơ hội để so sánh, nhất là về mặt tư tưởng, giữa những cái luồng với những lý thuyết khác nhau về tổ chức chính trị xã hội chẳng hạn, và Lan trực tiếp quan sát đời sống và những sinh hoạt chính trị của người dân ở những nước như Pháp, Mỹ, là những nơi mà Lan đã từng sống. Lan nghĩ mình có cơ hội được đi học ở đây, mình có tư duy độc lập của mình ở trong những vấn đề đó. Khi báo chí Việt Nam nói là Trung với Lan bị đầu độc này kia, Lan nghĩ không biết họ nghĩ như thế nào khi nói câu đó, tại vì trong nước họ có hàng trăm tờ báo, đài truyền hình chỉ để tuyên truyền thôi, vậy tại sao họ lại không thể thuyết phục được rất nhiều người trong nước. Các bạn thanh niên trong nước họ cũng có ý kiến rất là rõ ràng và dân chủ chứ không phải là không, thì họ phải đặt lại câu hỏi là tại sao, với một cái hệ thống truyền thông mạnh mẽ, một hệ thống tuyên truyền mạnh mẽ như vậy, thế mà họ vẫn không thể ru ngủ được những người dân ngay ở chính trong nước?

Hoài Hương thực hiện

Nguồn: VOA. Nghe audio hoặc tải về máy: http://www1.voanews.com/templates/mediaDisplay.html?mediaPath=http://www.voanews.com/mediaAssets2/vietnamese/dalet/inter-view_thtndc_25may10_voa.Mp3&mediaContentID=95133919

Ve sầu và Kiến: Câu chuyện ngụ ngôn thời hiện đại

Martin Wolf là biên tập viên đứng đầu chuyên mục kinh tế của báo Financial Time. Bài viết dưới đây được đồng đăng tải trên tờ Financial Time (Mỹ) số ngày 25 tháng 5 năm 2010 và báo Le Monde (Pháp) ngày 01 tháng 6 năm 2010 theo hình thức hợp tác. Nó lược tả quan hệ kinh tế thế giới dưới một góc nhìn giản lược nhưng triết lý, từ sự hình thành đồng tiền chung châu Âu, cuộc khủng hoảng subprime tại Mỹ, đến nguy cơ «phá sản» ngân sách của các quốc gia như Hy Lạp, Tây Ban Nha, Italy... Tạp chí Thanh Niên PHÍA TRƯỚC chuyển ngữ gửi đến quý bạn đọc để có thể chiêm nghiệm và tự rút ra một bài học cho chính mình, ở tầm vĩ mô, tập thể hay cá nhân. Trong một chừng mực nào đó, nó chỉ ra sự mong manh của chiến lược «Hưởng về xuất khẩu» của các nước đang phát triển.

**Ve sầu, kêu ve ve
Suốt mùa hè
Đến kỳ gió bắc thổi
Nguồn cơn thật bồi rồi**

....

**Nguyễn Văn Vĩnh dịch thơ
của La Fontaine**

**Martin Wolf
Tạp chí Financial Time**

Tất cả mọi người đều biết câu chuyện ngụ ngôn *Ve sầu và Kiến*. Con ve sầu lười biếng ca hát suốt mùa hè, trong khi đó thì kiến làm việc quần quật cả năm để dự trữ cho mùa đông. Khi những ngọn gió bắc đầu tiên bắt đầu thổi, ve sầu đến năn nỉ kiến cho chút gì đó để ăn. Kiến từ chối còn ve sầu thì đối lả. Ý nghĩa của câu chuyện này dưới góc nhìn kinh tế: sự lười biếng vẫn đề ra nhu cầu.

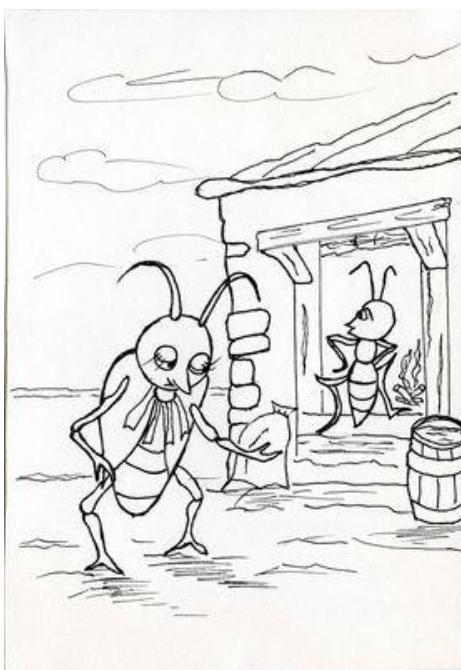
Cuộc sống thật đương nhiên phức tạp hơn câu chuyện ngụ ngôn của Esop. Ngày hôm nay, Kiến chính là người Đức, người Trung Quốc, người Nhật Bản, còn Ve sầu là người Mỹ, người Anh, người Hy Lạp, Ailen và Tây Ban Nha. Kiến sản xuất các hàng hóa tiêu dùng mà ve sầu cần và muốn sử dụng. Ve sầu hỏi Kiến muốn gì để trao

đổi ngược lại. Kiến trả lời «*Chẳng muốn gì*». «*Các ông chẳng có thứ gì hấp dẫn chúng tôi ngoài mấy ngôi nhà bên bờ biển. Các ông hãy cho chúng tôi vay tiền. Như thế các ông sẽ có hàng hóa sử dụng, còn chúng tôi thì sẽ tạo các quỹ dự trữ*».

Cả kiến và ve sầu đều hạnh phúc nhờ cuộc trao đổi. Với bản tính tiết kiệm và cẩn trọng, kiến đặt hết tiền của mình vào các ngân hàng nổi tiếng uy tín. Các ngân hàng này lại dùng số tiền đó cho ve sầu vay. Ve sầu chẳng cần phải làm

lụng sản xuất gì, vì đã có kiến sản xuất tất cả những thứ mình cần, không những thế lại còn sản xuất với giá rẻ. Có điều kiến không thể bán cho ve sầu nhà cửa, các trung tâm thương mại, và những khu văn phòng chọc trời. Cái này ve sầu phải tự làm lấy. Ve sầu thậm chí còn nhờ cả nhân công của kiến đến giúp mình làm tại chỗ. Sau đó ve sầu thấy rằng, nhờ việc xây dựng và thu hút các khoản chi tiêu tại nhà mình, giá đất tăng vọt. Vậy là ve sầu tiếp tục đi vay tiền để xây dựng, và để chi tiêu (bởi vì đối trọng của khoản nợ đó sẽ là giá trị tăng thêm của đất). Trước sự thịnh vượng của các tổ ve sầu, kiến lóa mắt và bảo các ngân hàng của mình: «*hay tiếp tục cho vay, vì một ngày nào đó có thể xấu trời, mà Kiến chúng ta không thích đi vay nợ*». Đẳng nào thì kiến cũng giỏi sản xuất hàng hóa tiêu dùng hơn là quản lý tài chính. Ve sầu tinh quái chỉ việc biến các khoản nợ của mình thành các chứng từ bất động sản có giá trị tương đương tại ngân hàng.

Tổ kiến Đức nằm ngay cạnh vô số các tổ ve sầu, «*Chúng tôi muốn là bạn với tất cả mọi người*», kiến Đức nói với các hàng xóm của

mình như thế. «*Vì sao chúng ta không sử dụng một đồng tiền chung để thúc đẩy thương mại? Nhưng trước hết các bạn phải hứa trong tương lai sẽ luôn luôn cư xử như kiến*». Các chú ve sầu phải qua một kỳ sát hạch cư xử. Cuối cùng, chúng cũng có được cái mình muốn: thông qua một đồng tiền chung châu Âu cho toàn khu vực.

Trong một khoảng thời gian, tất cả mọi người đều sống hạnh phúc. Các chú kiến Đức nhìn vào số tiền ve sầu nợ mình và cảm thấy giàu có. Trong khi đó tại các tổ ve sầu, các chính phủ bắt đầu thấy tài khoản quá thâm hụt và nói: «*Xem này, đã đến lúc chúng ta cũng cần phải thắt chặt các chính sách tài khóa như kiến*». Kiến thì đương nhiên không thể nói với ve sầu chuyện đó. Chúng im lặng vì không lẽ lại nói với ve sầu rằng tại tổ ve sầu, lương và giá cả nói chung đều ở mức rất cao, dẫn đến một mặt hàng hóa sản xuất ra sẽ đắt hơn mức giá trung bình, mặt khác lại cho phép vay nợ với lãi suất thấp, như thế sẽ có lợi nếu tiếp tục chi tiêu và xây dựng.

Những chú kiến Đức khôn ngoan nhất chỉ kết luận úp mở rằng: «*không cái cây nào có thể lớn mãi đến tận trời*». Quả thật như thế, một ngày, giá đất tại các tổ ve sầu cao đến mức đỉnh điểm và không thể lên hơn được nữa. Các ngân hàng của kiến đương nhiên vô cùng lo lắng và muốn thu hồi lại bớt các khoản tiền cho vay của mình. Ve sầu buộc phải bán bớt tài sản của mình để trang trải nợ, nhưng bong bóng bất động sản nổ dẫn đến sụp đổ hệ thống. Ve sầu buộc phải dừng các công trường dang dở của mình, đồng thời cũng phải mua hàng của kiến ít đi. Tại tổ ve sầu, người lao động mất việc làm, còn tại nhà kiến tình hình

cũng tương tự. Ngân sách chính phủ bị thâm hụt nặng nề, nhất là tại tổ ve sầu. Các chú kiến Đức chợt nhận ra rằng khoản dự trữ tại các ngân hàng nhờ bán hàng cho ve sầu hóa ra chẳng có nhiều giá trị, bởi vì ve sầu thực ra chẳng có gì trao đổi theo chiều ngược lại,

ngoài vài căn nhà tràn ánh mặt trời bên bờ biển. Các ngân hàng của kiến đứng trước hai lựa chọn: hoặc là buộc phải xóa một phần nợ cho ve sầu, hoặc là kêu gọi các chính phủ của mình đưa tiền cho ve sầu để bọn chúng...chi tiêu và/hoặc trả nợ.

Chính phủ kiến không thể chấp nhận ngân hàng của mình xóa nợ, vì như thế không khác gì ngân hàng rút hết tiền của chính người dân nước mình. Chính phủ chọn giải pháp thứ hai, được gọi bằng thuật ngữ là các «*gói cứu trợ và kích thích kinh tế*». Song song với chuyện đó, chính phủ kiến yêu cầu ve sầu tăng thuế và giảm chi tiêu để thu hẹp thâm hụt ngân sách. «*Kể từ giờ*», kiến nói với ve sầu,

«*các ông phải cư xử thật sự như kiến*». Các tổ ve sầu rơi vào một cuộc suy thoái kinh tế nặng nề. Nhưng ve sầu rốt cục vẫn không thể sản xuất các hàng hóa mà kiến muốn, lý do đơn giản chỉ là vì ve sầu không biết sản xuất. Và bởi vì ve sầu không tiếp tục xin được tiền mua hàng của kiến, nó bắt đầu đói lả. Các chú kiến Đức rốt cục lại vẫn phải xóa nợ cho ve sầu. Tuy nhiên bởi vì vẫn chưa rút được bài học, chúng lại vẫn phải tìm các tổ ve sầu khác để bán hàng, và tái lập các khoản cho vay mới.

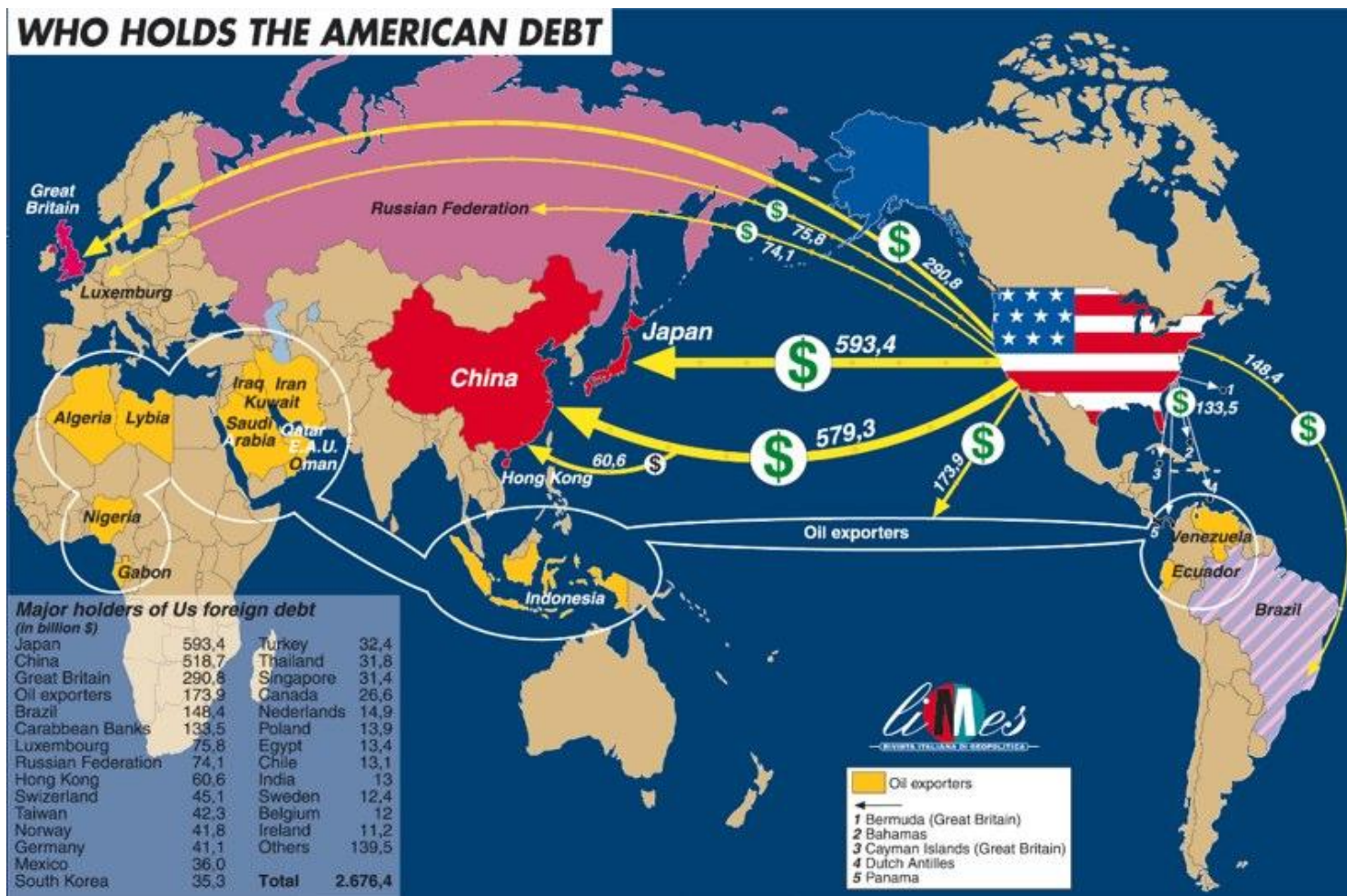
Đường như trên thế giới còn có nhiều tổ kiến khác, đặc biệt là tại châu Á. Một trong những tổ kiến giàu có nhất là Nhật Bản có rất nhiều điểm giống Đức. Tổ kiến Trung Quốc, tuy to hơn nhiều lần những cũng nghèo hơn nhiều lần hai tổ kiến đầu. Tuy nhiên tất cả bọn chúng đều có chung đặc điểm là muốn tích trữ sự giàu có bằng cách bán hàng với giá cạnh tranh cho ve sầu để đổi lại thu về các khoản nợ. Tổ kiến Trung Quốc thậm chí còn cố tình cố định tỷ giá hối đoái của đồng tiền nước mình thật thấp, để bán hàng với giá cực rẻ.

May cho châu Á là trên thế giới còn có nhiều tổ ve sầu khác tại châu Mỹ. Muốn biết đâu là tổ ve sầu thật sự, cần phải nhìn xem tại đó người ta có theo đuổi phương châm: «**In shopping we trust?**» Các tổ kiến châu Á giao thương với châu Mỹ tương tự như cách mà tổ kiến Đức giao thương với các hàng xóm của mình. Kiến châu Á gánh những núi nợ khổng lồ của người Mỹ và tự cho là mình giàu có.

Tuy nhiên cũng có một điểm khác biệt. Khi cuộc khủng hoảng nổ ra ở Mỹ, khi ve sầu không thể vay thêm tiền và thâm hụt ngân sách bùng nổ, chính phủ Mỹ không nói «*tình hình rất nghiêm trọng*,

WHO HOLDS THE AMERICAN DEBT

Ai là chủ nợ của nước Mỹ?

Nguồn báo điện tử Heartland 1/2009—bài Obama's Challenges

chúng ta cần phải thắt chặt ngân sách,» mà lại nói «Chúng ta cần phải chi tiêu thêm nữa để tái kích thích kinh tế». Thâm hụt ngân sách của ve sầu đạt mức kỷ lục chưa từng thấy.

Việc này làm cho người châu Á lo lắng. Người đứng đầu tổ kiến Trung Quốc nói với nước Mỹ, «Chúng tôi, các chủ nợ của các ông, muốn các ông ngừng đi vay thêm nợ và hãy làm theo cách mà các chú ve sầu châu Âu đang làm». Câu nói làm cho người đứng đầu tổ ve sầu Mỹ cười ầm: «Chúng tôi chưa bao giờ yêu cầu các ông cho chúng tôi vay những khoản tiền này. Chính chúng tôi còn nói với các ông đây là một điều điên rồ. Chúng tôi chỉ muốn làm thế nào để mỗi một con ve sầu Mỹ đều có việc làm. Nếu các ông không muốn cho chúng

tôi vay tiền, các ông chỉ việc điều chỉnh lại tỷ giá hối đoái đồng tiền của các ông. Như vậy là hàng hóa các ông sẽ đắt lên và chúng tôi sẽ tự sản xuất hàng hóa cho mình thay vì nhập khẩu. Chẳng ai sẽ đi vay nợ của ai nữa». Nước Mỹ đã dạy cho chủ nợ của mình một bài học xưa như trái đất, «Nếu bạn nợ ngân hàng của mình 100 USD, bạn đang có vấn đề. Nhưng nếu bạn nợ 100 triệu USD, vấn đề sẽ không còn ở phía bạn nữa mà chạy sang phía ngân hàng.»

Sếp xòng Trung Quốc không muốn tin vào sự thật là những khoản cho vay của họ sẽ mất giá nặng nề so với khi họ cho vay. Mặt khác Trung Quốc vẫn muốn sản xuất hàng giá rẻ để bán ra nước ngoài. Trung Quốc giải quyết chuyện này bằng cách...lại cho Mỹ vay tiếp. Vài thập kỷ sau, người

Trung Quốc nói với người Mỹ: «Bây giờ thay vì cho nợ, chúng tôi muốn các ông sản xuất các hàng hóa khác để trao đổi ngược lại.» Nghe xong ve sầu Mỹ ôm bụng cười lăn lộn, và vội tìm cách khác để giảm hơn nữa giá trị các khoản nợ của mình. Kiến thì mất hết các khoản dự trữ và một số bắt đầu chết đói.

Ý nghĩa của câu chuyện này ư? Nếu bạn thật sự muốn xây dựng một sự giàu có bền vững, đừng bao giờ cho ve sầu vay.

Đông A chuyển ngữ.

Nguồn : Financial Times

* Việt Nam – Khi tỷ lệ nạo phá thai tăng vọt, các bác sỹ bị ảnh hưởng bởi việc giết người !

* Trẻ em Việt Nam cần đồ chơi sáng tạo

* Những mảnh vỡ trái tim

* Bạo lực học đường

* Tuổi thơ kinh khủng !

Tiêu Điểm
TUỔI THƠ
VIỆT NAM

Việt Nam – Khi tỷ lệ nạo phá thai tăng vọt, các bác sỹ bị ảnh hưởng bởi việc giết người!

Theo báo cáo của báo điện tử Vietnamnet, tỷ lệ nạo phá thai tại Việt Nam do các cô gái chưa kết hôn và do có sự lựa chọn giới tính đang làm kinh hoàng tâm lý các bác sỹ trong ngành.

Bác sỹ Nguyễn Thị Hồng Minh, giám đốc Bệnh viện phụ sản Trung ương tại Hà Nội cho biết bà ngày càng phải đối mặt với “những nỗi sợ hãi khủng khiếp nhất khi nạo ra những thai nhi từ 20 đến 22 tuần tuổi với hình hài hầu như đầy đủ,” bởi con số các bà mẹ đi nạo thai vẫn tăng đều đặn. Bác sỹ Minh cho biết rằng tại bệnh viện Trung ương có hơn 40 ca nạo mỗi ngày, phần lớn bệnh nhân là các sinh viên và các cô gái vị thành niên.

“Tôi luôn có cảm giác đau buốt dọc sống lưng mỗi khi phải xử lý một ca như thế, bác sỹ Minh nói. Bác sỹ mô tả quá trình phá thai thường phải tiến hành “cắt dây dinh dưỡng nối liền giữa người mẹ và đứa con, thường thì cái bào thai chết trước khi được moi ra khỏi bụng của người mẹ.”

“Tuy nhiên cũng có những ca thuận tiện mà bào thai được lấy ra nhanh chóng. Đứa bé chưa thành hình còn kịp hít thở trước khi ra. Chẳng có cách nào để cứu chúng hết, vì chúng chỉ nặng khoảng 400 gram.”

“Là một người phụ nữ, tôi vô cùng đau đớn. Những đứa bé khác được sinh ra với tình thương và sự chăm sóc. Còn với những bào thai 20-22 tuần mới thành hình, chúng sinh ra để chết ngay sau đó.”

Bác sỹ Minh cũng nói rằng bà và rất nhiều người làm

tâm lý mà các bác sỹ phải đối mặt đang trở thành một vấn đề nghiêm trọng, bởi vì số người

muốn nạo thai đang ngày càng tăng, bà kết luận.

Tại Việt Nam – đất nước theo đuổi chính sách mỗi gia đình chỉ được hai con – nạo thai là một biện pháp hợp pháp và có thể được tiến hành tại phần lớn các trung tâm y tế của tỉnh, huyện, và thậm chí xã. Tuy nhiên, các cán bộ của Bộ Y tế báo động tỷ lệ nạo thai tăng vọt đối với các cô gái vị thành niên. Họ chiếm tới hơn một phần ba của 400,000 ca chính thức ghi sổ mỗi năm trên toàn quốc.

Một cán bộ đã khẳng định với báo Vietnamnet rằng các số liệu thống kê được lấy từ trung tâm cơ sở dữ liệu của các bệnh viện, vì thế con số thật sự còn phải cao hơn nhiều lần. Lý do là vì phần lớn các cô gái vị thành niên chưa lập gia đình đều sợ và tìm cách đi đến các phòng khám tư để giấu chuyện này.

Bà Nguyễn Thị Hoài Đức, người đứng đầu Viện Sức khỏe sinh sản và gia đình của Bộ Y tế nói trên trang web Vietnamnet Bridge rằng Việt Nam đang “nằm trong nhóm dẫn đầu các nước có tỷ lệ nạo phá thai lớn.” Và, “Nếu tính theo số tuyệt đối thì số phụ nữ vị thành niên phá thai tại Việt Nam cao hơn nhiều lần so với các quốc gia khác trong nhóm dẫn đầu này.”

Trên thực tế, theo một báo cáo của Viện Kế hoạch gia đình Guttmacher, **Việt Nam chính là đất nước có tỷ lệ phá thai cao nhất thế giới**, với khoảng 2 triệu ca mỗi năm, tương đương với 111 ca trên 1000 phụ nữ ở độ tuổi 15-44, hay nói cách khác là 58,2% số phụ nữ mang thai. Tỷ lệ nạo thai này cũng có nghĩa là trung bình một người phụ nữ Việt Nam phải đi phá thai 3,32 lần trong đời.

Hơn thế, các cán bộ Bộ Y tế cất cao hồi chuông cảnh báo về các hậu quả trên cơ thể và các hậu quả tâm lý của việc phá thai, đặc biệt là những nguy hiểm sức khỏe với các cô gái vị thành niên khi đến các phòng phá thai tư nhân ở khu vực nông thôn. Bà Nguyễn Thị Kim Cúc, phó chủ tịch hiệp hội Kế hoạch gia đình Việt Nam nói rằng đi đến các phòng phá thai tư nhân có thể gây ra những rủi ro lớn cho sức khỏe người phụ nữ.

"Trong trường hợp có vấn đề bất thường, phòng nạo thai tư được trang bị tồi, không thể làm cấp cứu," Bà Cúc nói. "Phức tạp hơn nữa là các trường hợp nhiễm trùng, hoặc nạo sót, rất dễ xảy ra và gây nguy hiểm cho sức khỏe người phụ nữ trước mắt, hoặc trong tương lai. Rất có thể họ sẽ không thể có con lại được nữa".

Bác sỹ tâm lý Bùi Thị Hiệp tại Trung tâm Nghiên cứu Tâm lý trẻ em nói, "Phá thai có thể gây ra một ảnh hưởng tâm lý rất mạnh với bất cứ người phụ nữ nào, làm cho những phụ nữ trẻ trở nên cô độc trong một khoảng thời gian vì đánh mất đứa con chưa sinh, dễ dàng làm họ căng thẳng và mắc chứng trầm cảm".

Tiến sỹ Hoàng Bá Thịnh, người đứng đầu Trung tâm Giới tính dân số và Công trình xã hội cho rằng nguyên nhân việc lan tràn tình dục trước hôn nhân, các hậu quả của việc có thai vị thành niên, cũng như sự lây lan các bệnh tật qua đường tình dục chính là kết quả của sự chuyển dịch văn hóa, thay đổi từ các giá trị truyền thống đến quan niệm đạo đức.

"Trước đây, tình dục trước hôn nhân là một điều cấm kỵ và bị lên án bởi toàn xã hội, vì thế mọi người sợ và không dám giẫm đạp lên các quy tắc. Trong thế giới hòa nhập ngày hôm nay, đầu óc người dân trở nên cởi mở hơn nhiều với chuyện này," ông nói.

Năm ngoái, Tổng cục Dân số và Kế hoạch hóa gia đình đưa tin rằng chính phủ dự định sẽ coi nạo thai bởi lý do lựa chọn giới tính cho đứa con qua siêu thanh là một tội hình sự. Phó tổng cục ông Nguyễn Văn Tân nói rằng động thái này nhằm làm giảm sự bất cân đối về giới tính, một chuyện giương như đang trở thành một vấn đề nghiêm trọng nếu không có quyết định can thiệp của chính phủ. Con số thống kê tại Việt nam cho thấy rằng tỷ lệ sinh là 112 bé trai so với 100 bé gái, thậm chí là 115 đến 123 bé trai cho 100 bé gái tại nhiều khu vực. Số liệu thống kê cũng cho thấy rằng hai phần ba số phụ nữ mang thai trên toàn quốc muốn biết trước giới tính của đứa con của mình, chủ yếu nhờ vào siêu âm.

Dự thảo luật trên ước tính phạt 15 triệu đồng (\$883) đối với những cặp cha mẹ muốn dùng phương pháp

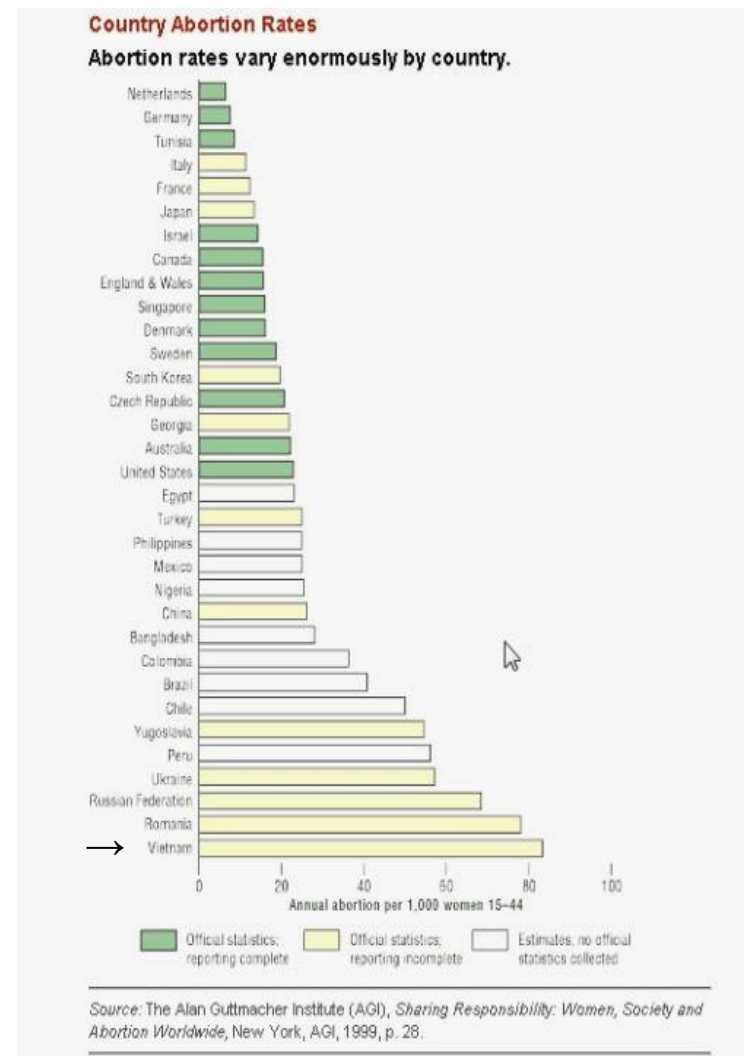
siêu âm để lựa chọn xem mình nên giữ hay nạo thai, 21 triệu đồng (\$1100) và thu hồi giấy phép hành nghề đối với các bác sỹ và trợ lý nào muốn trợ giúp việc lựa chọn giới tính sinh bằng cách này.

Đồng A dịch

Thaddeus M. Baklinski

Nguồn: Lifesitenews.com

<http://www.lifesitenews.com/ldn/2010/mar/10032210.html>

Tuổi thơ chúng ta ai cũng từng gắn bó với một vài thứ đồ chơi, con gái thì búp bê, đồ hàng nội trợ...; con trai thì súng ống, xe tăng... Rồi khi chúng ta lớn lên, vẫn những dạng đồ chơi ấy chỉ khác về kiểu dáng, được bày bán trên thị trường và chúng ta lại mua chúng cho con cháu chúng ta. Nhưng các bạn đã bao giờ nghĩ đến việc chính những đồ chơi ta chơi thuở bé lại có tác động phần nào tới hình thành phẩm cách công dân trong tương lai?

Ngọc Cẩm

Trẻ em Việt Nam cần đồ chơi sáng tạo

Một thế giới thu nhỏ của người lớn

Nếu bạn qua các gian hàng đồ chơi hiện nay, bạn sẽ thấy rất nhiều những thứ nổi niều xoong chảo, đồ y cụ, tiệm uốn tóc nghệ thuật, hệ thống vận hành giao thông, các loại vũ khí... bé tí hon làm bằng nhựa hoặc gỗ để phục vụ nhu cầu vui chơi của trẻ em. Thậm chí, trong đời sống hiện đại này, các em nhỏ còn có thể có máy di động, laptop, xe ô tô, xe motor ... đồ chơi, trông chẳng khác đồ thật của người lớn.

Chị P.N.Hoa, một phụ huynh đi mua đồ chơi cho con tâm sự: "Ôi, tôi cũng chẳng nghĩ nhiều khi mua đồ chơi cho con. Người ta mua gì thì mình mua thế. Bé nhà tôi là bé gái, năm nay 4 tuổi rưỡi, từ khi mới biết bò, cháu đã thích chơi những đồ chơi nữ công gia chánh như dụng cụ bếp hay bộ đồ nhà búp bê của búp bê Barbie. Vậy là tôi mua thôi!"

Khi được hỏi tiếp về các bộ đồ chơi mang tính học tập, sáng tạo như xếp hình, đất nặn thì sao, chị phản nản: "Tôi cũng có mua, nhưng mà mấy loại đồ chơi ấy vụn vặt, con bé con cứ vứt lung tung khắp nhà, chạy theo dọn cũng đủ mệt. Còn đất nặn thì nó bôi bẩn

khắp nơi rồi vo viên các màu lại, hỏng hết, phí lắm! Thôi cứ mua mấy thứ đồ hàng cho nó tiện, giá cả lại phải chăng". Như vậy, sự thuận tiện và thói quen truyền từ nhiều thế hệ chính là nguyên nhân khiến các bậc phụ huynh lựa chọn loại đồ chơi mô phỏng này cho trẻ con.

Một số phụ huynh suy nghĩ sâu sắc hơn lại cho rằng, đây là loại đồ chơi lành mạnh. Anh N.D.Hùng, hiện đang làm hiệu phó của một trường mầm non tư thục phân tích: "Trẻ con sớm muộn gì cũng phải thành người lớn, việc để cho trẻ con sớm làm quen với thế giới chúng sẽ sống trong tương lai cũng là một điều tốt chứ!" Quan điểm này quả là đầy sức thuyết phục để bảo vệ cho lựa chọn của họ. Ở các trường mầm non dù là công lập hay tư thục đều mua sắm rất nhiều đồ chơi để phục vụ cho công việc giảng dạy. Thậm chí, tại các công viên, các trò chơi cho thiếu nhi cũng là các đu quay hình tàu bay, tàu vũ trụ hoặc các đoàn tàu hỏa đồ chơi... Tức là từ gia đình đến nhà trường rồi xã hội, trẻ bị nhốt trong thế giới mà người lớn tạo ra, hay nói một cách khác, trẻ buộc phải sống lại cuộc đời mà bố mẹ chúng đã sống.

Trước đây, đồ chơi dù cũng là sự mô phỏng nhưng còn được chế tác cầu kỳ bằng thủ công trên các chất liệu như gỗ, lụa, giấy... Song, hiện nay, để có thể sản xuất với số lượng lớn và chi phí thấp, các nhà sản xuất đã lựa chọn chất liệu nhựa tổng hợp, nylon hoặc các loại vải pha nylon... Các chất liệu này thường có chứa nhiều độc tố, gây hại tới làn da và có thể khiến trẻ em nhiễm độc khi ngậm vào miệng. Những đồ chơi bằng chất liệu plastic dù ở dạng nào, hình thù như thế nào cũng đều khiến trẻ con cảm thấy xa dần thế giới tự nhiên với cây cối, hoa lá... khác hẳn với chất liệu gỗ trước kia đã từng mang lại cho chúng ta cảm giác thích thú, thân thương. Có thể nói, đồ chơi hiện hành chỉ có các tính năng sử dụng, chứ không hề có tính gợi hứng và khơi nguồn sáng tạo.

Hãy thử lắng nghe lời con trẻ

Nếu theo dõi thói quen chơi đồ chơi của trẻ từ 2 đến 5 tuổi, bạn sẽ thấy rằng chúng cũng hứng thú chơi các đồ chơi mô phỏng các vật dụng của thế giới thực của chúng ta, tuy nhiên, chúng cũng mau chóng chán. Trẻ thường có xu hướng làm biến dạng các đồ chơi bằng cách tháo tung ra hoặc bóp bẹp, bẻ gãy... cho khác với hình ban đầu. Các phụ huynh thường cho rằng đó là hành động phá hoại, không biết giữ gìn đồ chơi, do trẻ không hiểu biết. Và phản ứng có thể hiểu được của họ là quát mắng hoặc đánh đòn như một biện pháp trừng phạt, răn đe, sau đó lại tiếp tục mua những đồ chơi tương tự. Họ không hiểu rằng trẻ đã quá chán với những đồ chơi đó. Hành động "phá hoại" thực chất là sự sáng chế nhằm tạo ra một đồ chơi mới.

Những bộ đồ chơi xếp hình xem ra được trẻ con chơi lâu hơn. Vì với nhiều mảnh ghép, các em bé có thể tạo được nhiều thứ theo ý muốn của chúng. Mặc dù mới chỉ sơ khai kích thích trí sáng tạo của trẻ nhưng ít ra dạng đồ chơi này còn có tính năng động. Bất cứ trò chơi xếp hình nào, miễn rằng đừng quá tĩnh tế cũng đều giúp cho việc tập dượt vào đời khác hẳn: ở đây đứa trẻ không hề sáng tạo những đồ vật có ý nghĩa như mong muốn của chúng ta. Thực tế, trẻ con chẳng

mấy quan tâm tới các đồ vật của thế giới người lớn. Thao tác của trẻ không phải là sử dụng mà là thiên tạo, tức là chúng sáng tạo ra những thứ biết đi, biết đứng, biết lặn theo quan điểm riêng chứ không phải một vật dụng rập khuôn thuộc quyền sở hữu giống như của bố mẹ chúng.

Ai là người sáng tạo thế giới trong tương lai?

Trẻ em đã trở thành một bản thể khác của bố mẹ trong một thế giới thu nhỏ với các thứ đồ chơi bất chước ấy. Thậm chí, người lớn còn luôn tự vạch ra trong đầu mình ý nghĩ rằng trẻ con tóm lại chỉ là một con người bé nhỏ hơn, có lẽ vậy nên vật dụng của chúng lúc nào cũng bé tí hon, y nguyên những gì có ở thế giới người lớn. Điều đó rõ ràng là chỉ có thể chuẩn bị cho đứa trẻ chấp nhận tất cả những chức năng ấy, bằng cách bày ra trước mắt nó, ngay từ lúc nó còn chưa nghĩ đến, một hình phản chiếu của nền văn minh chúng ta đang thuộc về.

Trước một thế giới đồ vật mini ấy, trẻ em chỉ có thể tự tạo lập thành chủ sở hữu, thành người sử dụng chứ không phải nhà sáng tạo. Trái Đất này sẽ ra sao nếu con người không sáng tạo thế giới mà chỉ sử dụng thế giới? Vậy mà chúng ta lại chuẩn bị cho thế hệ sau của chúng ta những động tác không phiêu lưu, không ngạc nhiên, không hứng thú và biến chúng thành những chủ sở hữu ru rú trong xó nhà để tận hưởng những thành quả mà thế hệ đi trước đã làm?

Nếu bạn theo dõi tiến trình phát triển của hai đứa trẻ, một đứa trẻ từ bé chỉ chơi các đồ chơi có dạng mô phỏng như xe ô tô đồ chơi, các dụng cụ đồ chơi... thì khi lớn lên, đứa trẻ này sẽ tiếp tục lựa chọn các trò chơi điện tử có tính chất mô phỏng người thực. Lúc trưởng thành, đó có thể sẽ là một công dân cần mẫn, luôn luôn ủng hộ đám đông, khá mờ nhạt do không khẳng định cái tôi cá nhân... Ngược lại, một đứa trẻ luôn không vừa lòng với các đồ chơi được cung cấp mà có nhu cầu sáng tạo ra đồ chơi mới, khi lớn lên, chúng sẽ thích các hoạt động tư duy kích thích trí sáng tạo như nghệ thuật, nghiên cứu và phát minh khoa học hoặc phiêu lưu khám phá thế giới... Đây chắc chắn sẽ là những công dân có ý thức cao trong vấn đề dân chủ, luôn tự khẳng định mình và không ngừng bảo vệ ý kiến của mình. Các bạn hãy lựa chọn xem, các bạn thích con của mình theo hình mẫu công dân nào?

Ngọc Cầm

NHỮNG MẢNH VỠ TRÁI TIM

Ở Việt Nam những mảnh tình ngoài vợ ngoài chồng, thiên tình dục ngày càng phát triển khi đạo đức băng hoại, thì hiện tượng trẻ sơ sinh bị chính bố mẹ quăng vào đời khi mới một hai ngày tuổi ngày càng phổ biến.

***

Chùa Đức Sơn ở Huế là một trong nhiều nơi nhận lãnh hậu quả ấy, trẻ sơ sinh có chốn dung thân trong tình thương của các sư cô. Hơn mười năm trở lại đây, Trung tâm nuôi dạy Trẻ mồ côi chùa Đức Sơn luôn giữ sĩ số trên dưới 200 em nghèo, mồ côi... tuổi từ sơ sinh đến trưởng thành. Năm 2010, nhà chùa nuôi dưỡng 190 em, trong đó có 13 em sơ sinh, 11 em khuyết tật, 25 em mẫu giáo, 32 em ở độ tuổi cấp một, còn lại đang theo học các lớp trung học và cao đẳng trong ngoài tỉnh.

Mỗi lần đến thăm các em, tôi lại nghe lòng mình thổn thức, chua chát vì sự băng hoại đạo đức của xã hội, không lần nào tôi nén được dòng nước mắt. Có em nằm khóc tự do đến mệt lã, em ngủ mê mệt, em è oặt,

Em bé bị chứng "Xương thủy tinh"
Ảnh: PHÍA TRƯỚC.

bệnh tật, lớn không cân xứng lứa tuổi. Có em bị chứng "xương thủy tinh", chưa được 1kg, không lớn hơn nắm tay người lớn, xương đung đầu vổ dầy, em nằm co quắp trong tay chị bé mồ côi và khóc the thé dai dẳng. Nhìn em, tôi chỉ ước mong em có thể tái sinh trong cảnh gia đình êm ấm, cha mẹ đùm bọc...! Tôi biết nghĩ vậy là chạm vào sự chơ vơ, đơn độc trên hành trình làm người của các em- những sinh linh chỉ mới một vài năm tuổi đã chịu cảnh sống không người thân. Các em chỉ biết cậy nhờ tình thương bất đắc dĩ của hai bà mẹ nuôi gần 50 tuổi với một quá khứ đầy truân chuyên, khổn khổ, không có kiến thức nuôi dạy trẻ. Thương các em nhiều, nhưng với ngần ấy đứa con phải chăm sóc hằng ngày, hai mẹ nuôi làm sao đủ lấp khoảng trống tình thân trong lòng mỗi em?! Trong đôi mắt các em đều u uẩn một nỗi buồn tha thiết, xa lạ giữa trần thế.

Các bé sơ sinh vào chùa mỗi em mỗi cảnh, nhưng đa số đều gần đến phút thập tử nhất sinh, hoặc rất yếu ớt, bệnh tật, dặt dẹo. Bé thì tím tái khi phát hiện. Bé bị kiến đốt. Bé từng bị chôn vào lòng đất, người chôn nghe tiếng khóc lại đào lên đưa

vào chùa khi bé chỉ nặng 1,1 kg... Ôi, trăm vạn cảnh đau lòng khác!

Thỉnh thoảng, tôi cũng tranh thủ trao đổi với các em để chia sẻ ít nhiều tâm tư của các em và hiểu thêm về hoàn cảnh đã dẫn dắt các em đến với chùa. Em Kiều Thiện Ngọc Thanh (1) lớp 7, bị bỏ rơi không biết cha mẹ mình là ai. Còn ba em Võ Thị Hồng Đào học lớp 7, Đồng Thị Mỹ Trang lớp 8, Hoàng Thị Tánh lớp 9 đều con nhà nghèo, mất cha, hoặc mẹ bỏ, người thân xin cho các em vào chùa khi còn nhỏ. Tất cả bốn em ẩn chứa chút rức rở của tuổi sớm mai nhưng trong mắt luôn phảng phất một nỗi ưu tư vô tả...

*

Nguyên nhân dẫn đến những mảnh đời nhỏ bé ấy thì muôn hình muôn vẻ. Tôi chỉ xin trích ở đây vài trường hợp...mà tôi chứng kiến khi đi đây đi đó. Tôi có dịp đi đến những thành phố lớn, xuôi ngược, làng mạc vùng sơn cước, nông thôn, cứ khoảng từ 20 giờ đến sáng, ở những gốc cây, bụi rậm công viên, những bụi chuối, bờ ao, bến vắng...và trong góc tối nhà nghỉ, khách sạn lớn nhỏ đều xảy ra bao chuyện tình vụng

trộm, tất cả đều khao khát mãnh liệt hiến dâng hoặc đại ngộ cho đến mưu sinh kiếm sống. Tôi biết một ông quan thường đến nhà nghỉ Huy H... ngủ với các nhân viên mới vào ngành và các cô gái khác. Nếu các cô nhớ mang thai, quan dúi cho ít tiền lo hậu sự.

Nếu so sánh với một người bạn ở tù ra của tôi thì nhân cách của ông quan này chẳng đáng giẻ rách. Bạn tôi sau 12 năm đi tù trở về, không thể lấy nổi một cô gái làng hoang, vì anh biết anh không thể có con. Anh đành cưới một cô gái Quảng Bình đang có mang với một anh tài xế xe đường dài. Tôi cũng nghiêng mình trước tấm lòng nhân ái của bạn. Riêng anh bạn – một thằng tù mười hai năm mà đã cứu được hai con người! Còn hơn những ai "*khẩu phật tâm xà*" đang tay giết bao nhiêu sinh mạng nhỏ bé.

Cũng vừa qua, qui hoạch làm nơi xây dựng nhà máy lọc dầu Nghi Sơn ở tỉnh Thanh Hoá, cảnh sát đã gây ra cái chết cho thiếu niên 12 tuổi – Lê Xuân Dũng. Một công chức hồi hưu, 65 tuổi, ở xã Tĩnh Hải, huyện Nghi Sơn, nói: "*Tôi không thể nói là cậu bé bị bắn chết hay bị đánh chết, nhưng tôi có thể xác nhận là cậu ấy bị giết trong vụ xô xát và cậu ấy bị chết vì cảnh*

sát." Và gần đây, rất nhiều trẻ em bị ngược đãi khảo tra cho đến giết chết. Như cháu Hào Anh bị vợ chồng chủ trại tôm ở Huyện Đầm Dơi, Cà Mau hành hạ đến mang thương tật 67%. Trường hợp khác là việc cháu Huỳnh Chí Điền (9 tuổi) bị mẹ là Danh Thị Đậm (33 tuổi) nhiều lần đánh đập tàn bạo. Sỡ là cháu để lạc gà hay không kiếm được củi liền bị mẹ dùng cây, dùng tay đánh vào mặt và không cho ăn cơm, có khi chỉ cho ăn cơm với nước lạnh. Có khi bà Đậm còn tàn nhẫn dùng dũa đâm vào lỗ tai và họng của cháu Điệp đến chảy máu. Cháu bé mới hơn 9 tuổi bị mẹ ghẻ sát hại, giấu xác vào khe núi chỉ vì cháu... lười làm!

Còn bao chuyện thương tâm khác đối với thiếu nhi Việt Nam, khi xã hội băng hoại, khi quốc nạn tham nhũng tràn lan, khi nạn nói dối, mỵ dân gia tăng thành quốc nạn và khi các ông quan đồ các cấp học đòi thời thượng ăn chơi xa lảng, đã và đang sản sinh ra biết bao mảnh vỡ trái tim!

Tôi mong rằng, lớp thanh niên có dịp đến chùa Đức Sơn (Huế) thăm các trẻ sơ sinh để lắng lòng mình lại, để khi chia sẻ hạnh phúc với

Các em đang chơi — Ảnh: PHÍA TRƯỚC

người yêu đừng gây ra hậu quả. Và, các ông quan đồ, khi trút sinh lực cho vợ, cho bồ nhí, không nên mang dòng dõi của mình đem bỏ chợ, trôi sông vất vưởng vào nhà chùa như một túi rác. Được như vậy, dòng dõi của quý ông bớt kẻ tàn tật linh hồn và xã hội bớt những mảnh vỡ trái tim.

Hà Nội, 11-05-10

Vĩnh Thuận

Họ Kiều là do các sư cô đặt để làm giấy khai sinh, dùng cho tất cả những trẻ bị cha mẹ ruồng bỏ.

Em bé bị chứng "Xương thủy tinh"
Ảnh: PHÍA TRƯỚC

Bốn em gái — Ảnh: PHÍA TRƯỚC

Bạo Lực Học Đường

Bạo lực học đường bùng nổ là một vấn nạn trong xã hội Việt Nam hiện nay. Hiện tượng này có ảnh hưởng nghiêm trọng tới cả một thế hệ trẻ, tức ảnh hưởng trực tiếp đến tương lai của dân tộc.

Bùng nổ bạo lực học đường

Nhiều năm gần đây, dư luận tỏ ra vô cùng lo ngại khi những vụ đâm chém, giết người, cướp của mà thủ phạm là các em tuổi teen (thường từ 14 đến 18 tuổi) xuất hiện nhan nhản trên các mặt báo. Đi sâu vào tìm hiểu, hóa ra thế giới học đường chẳng kém thế giới ngầm trong các bộ phim xã hội đen là mấy. Trái ngược với bộ phận học sinh nghiêm chỉnh trong bộ đồng phục, hàng ngày chăm chỉ đến trường, miệt mài theo đuổi đèn sách... là một thế giới hoàn toàn khác với các băng đảng tội phạm tuổi vị thành niên. Lúc đầu, có thể chỉ là một nhóm học sinh du côn chuyên trấn lột, bắt nạt học sinh cùng trường. Phát triển mạnh hơn nữa, bạo lực học đường có thể gắn

liền với các băng đảng đường phố, có quy mô lớn hơn, độ dữ dội cũng cao hơn rất nhiều.

Mới đây, vào tháng 3 năm 2010, các tờ báo có đưa tin về một cậu bé học sinh lớp 7 trường Ngô Tất Tố (TP.HCM) bị đánh học máu mồm bởi những người bạn cùng trường. Ngày 31/3, em Q.B bị nhiều bạn tập trung đánh tới tấp ngay tại lớp 7A2 trong giờ ra chơi, làm trầy xước vùng đầu và nôn ói. Đến ngày 1/4, phụ huynh của Q.B báo cáo sự việc với Ban giám hiệu nhà trường. Lúc này các thầy cô trong trường Ngô Tất Tố mới hay biết việc em Q.B bị các bạn đánh tại lớp.

Theo hồ sơ tại cơ quan CAP10, tất cả các lời khai đều ghi rõ nguyên nhân chính dẫn đến vụ đánh nhau này là: "Trước đây Q.B chơi chung nhóm với các bạn kia, nhưng sau này không chơi chung nữa nên các bạn thấy khó ưa. Vậy là cả nhóm cùng nhau đánh hội đồng!"

Theo một nguồn tin khác, nguyên nhân gây ra đánh nhau là do em Q.B dùng lời lẽ khiếm nhã với bạn trong đó có việc

dùng từ nói lái tên cha mẹ của những bạn học gây nên sự bức tức cho các bạn.

Bạo lực không chỉ riêng khi nhắc đến nam giới, nữ giới cũng chẳng kém phần gay gắt. Một bạn gái có tên Thanh Thảo, học lớp 8A3 trường Lê Lai (TP.HCM) cũng đã bị đánh hội đồng tới ngất xỉu chỉ vì bị các bạn gái trong lớp ghen ghét do Thảo vừa xinh, vừa học giỏi, được nhiều bạn trai "ưu ái". Ban giám hiệu trường Lê Lai đã tịch thu được một số các mảnh giấy nhỏ, nói chuyện qua lại giữa Tú, Tuyền và Thảo ngay trong lớp học 8A3. Nội dung những mảnh giấy này đại ý hai Tú và Tuyền gán ghép cho Thảo tội "chảnh" nhất trong lớp học vì học giỏi mà lại xinh. Vì sợ bị đánh vì "lỗi" nói trên, Thảo đã bị buộc phải nhận tội rằng mình "chảnh". Sau đó, hai học sinh này không những không tha mà còn báo trước rằng em Thảo sẽ bị đánh vào giờ ra chơi ngay sau đó. Và sự việc đã xảy ra đúng như kế hoạch của Tú và Tuyền. Chỉ từ đầu năm 2010 tới nay, có ít nhất là 5 video clip cảnh ẩu đả của các nữ sinh được tung lên mạng. Ngoài mức độ tàn nhẫn trong hành vi bạo lực, điều khiến dư luận lo ngại hơn cả chính là thái độ thờ ơ của những người đứng xem, mà hầu hết là học sinh. Vậy khi xảy ra những vụ đánh đập tàn nhẫn và bất công kia, số đông đang làm gì và ở đâu?

"Nhớ câu kiến ngãi bất vi"...

Chuyện thấy việc bất bình ra tay giúp đỡ ở thời này tại Việt Nam, đừng nói là trong trường học, mà thậm chí ở ngoài xã hội, cũng dường như là một điều rất xa xỉ. Thường các vụ ẩu đả như trên diễn ra giữa thanh niên bạch nhật, ngay tại chốn đồng người, vậy mà chẳng ai thêm can thiệp. Nguyên nhân chính của sự thờ ơ này hoàn toàn có thể hiểu được, vì các bạn học sinh còn nhỏ và yếu thế, ai ai cũng sợ bị trả thù.

Em N., một học sinh cùng lớp của Thảo cho biết: "Thực ra em biết về vụ ẩu đả này từ trước khi nó xảy ra. Nhưng em chẳng dám báo với ai, kể cả với cô giáo chủ nhiệm. Em sợ các bạn ấy sẽ tìm em trả thù. Ở trường, ở lớp thì không sao! Sợ nhất là lúc ra khỏi cổng trường, trên đường về nhà, ai sẽ là người bảo vệ em?" Còn bạn H., học sinh trường Ngô Tất Tố chứng kiến cảnh bạn Q.B bị đánh học máu mồm thì nói: "Nhìn cảnh bạn B. bị đánh, em vừa thương bạn, vừa tức thay cho bạn. Nhưng em cũng chẳng thể làm gì được. Nhảy vào can, mình cũng chẳng giúp được gì cả mà có khi lại còn bị đánh thêm. Em nghĩ rằng các bạn khác cũng suy nghĩ như em thôi!" Tôi cũng cho rằng, tất cả các bạn học sinh quanh đó đều có chung một ý nghĩ với H.

Các em học sinh đương nhiên chẳng thể làm gì nhiều để giúp bạn nhưng còn Ban giám hiệu và cô giáo chủ nhiệm thì sao? Họ chỉ biết đến khi sự việc đã xảy ra. Cô N.T.Hà, giáo viên cấp 2 cho biết: "Thường thì chúng tôi chỉ biết đến các vụ việc này khi nó đang diễn ra hoặc đã xong xuôi rồi, do học sinh xô xao báo tin. Rất ít các trường hợp chúng tôi có

được thông tin trước về vụ ẩu đả. Những vụ ẩu đả ấy lại là những vụ lớn, thường là để thanh toán, trả thù và diễn ra ở ngoài trường học, tức là không thuộc phạm vi kiểm soát của nhà trường. Lúc này, chúng tôi chỉ có thể nhờ vào công an khu vực." Còn thầy M.H, giáo viên cấp 3 than thở: "Nói ra ít người tin, nhưng nhiều khi chính chúng tôi cũng là nạn nhân của các vụ bạo lực học đường. Tôi đã từng bị một toán học sinh nam đánh đập, có cả học sinh trường khác tham gia. Tất cả chỉ vì tôi phạt một cậu do không chịu làm bài tập về nhà."

Nạn bạo lực học đường đã trở nên quá nghiêm trọng và chỉ có nhà trường đứng ra đương đầu thì không thể nào giải quyết được. Rõ ràng cần sự bắt tay nhau giữa gia đình, nhà trường và toàn thể xã hội để thay đổi hiện trạng này tận gốc.

Cần cắt đứt mầm mống bạo lực

Để giải quyết một vấn đề gì, chúng ta cần truy nguyên, giống như muốn chữa bệnh thì phải tìm được mầm bệnh. Khi tìm được mầm bệnh, chúng ta có thể cắt bỏ các tế bào hư hại để khôi phục một cơ thể khỏe mạnh. Thế giới học đường cũng cần phải tìm được mầm mống của căn bệnh bạo lực này. Theo tôi, có mấy nguyên nhân sau:

Thứ nhất, trên các phương tiện thông tin đại chúng và truyền thông hiện nay, các hình ảnh bạo lực xuất hiện quá nhiều. Các bộ phim hành

động, kinh dị, xã hội đen đua nhau trình chiếu trên TV, Internet hoặc phát tán qua đĩa. Các game hành động như Half-Life, Star Craft, Võ lâm truyền kỳ, Cao bồi không gian... với các pha chém giết, chuyện đấu đá bằng nhóm - bang hội được PR rầm rộ, thu hút số lượng đông đảo các bạn trẻ. Không thể tránh được sự ảnh hưởng xấu của các hình ảnh bạo lực tới đầu óc của họ khi mà gần như ngày nào họ cũng tiếp xúc với chúng. Tuổi trẻ thường có xu hướng bắt chước và thử nghiệm, việc họ làm theo những hình ảnh, hình tượng đó hoàn toàn là điều dễ

hiểu.

Thứ hai, nguyên nhân này bắt nguồn từ môi trường sống. Hầu như các em học sinh có tâm lý bạo lực đều có bố mẹ là dân xã hội đen, đã từng vào tù ra tội. Do vậy, môi trường các em tiếp xúc từ bé đã quen với nếp sống của thế giới tội phạm. Với những đối tượng như vậy, trường học mặc định coi các em như đối tượng cá biệt, khó đào tạo và luôn dành cho các em sự trừng phạt và dè bủ. Từ sự mặc cảm với nhà trường và bạn bè, tạo tâm lý thù ghét trường học ở các em và các em đã biến thế giới học đường thành nơi để các em chứng tỏ quyền lực.

Một nguyên nhân khác không kém phần quan trọng chính là do chính chúng ta. Chúng ta quá thờ ơ với những sự kiện bạo lực xảy ra, chủ yếu vì sợ hãi. Một người không thể can thiệp được, nhưng các bạn đã bao giờ nghĩ rằng nhiều người hợp sức chắc chắn sẽ ngăn được cuộc đánh nhau ấy không? Chúng ta đã để cho kẻ mạnh chiến thắng mà không cần quan tâm tới công lý. Với nếp tư duy như vậy, bạo lực nói chung, bạo lực học đường nói riêng sẽ ngày càng lan rộng hơn.

Một xã hội văn minh, đề cao công lý, chính nghĩa và lòng bác ái thì tội tin chắc sẽ không có chỗ cho bạo lực. Chẳng phải từ xa xưa, khi bàn về sách lược trị dân, danh nhân văn hóa Nguyễn Trãi đã từng viết:

"Đem đại nghĩa để thắng hung tàn"

"Lấy chí nhân để thay cường bạo"

Thiết nghĩ, lời dạy của cổ nhân vẫn còn nguyên giá trị trong việc xây dựng một đất nước Việt Nam của thế kỷ 21.

Thùy Anh

Tín Nghĩa

Photo Bob.Fornal.

Chuẩn bị tài liệu viết bài cho Tạp chí Thanh Niên PHÍA TRƯỚC số 35 với chủ đề "TUỔI THƠ VIỆT NAM", tôi làm một cuộc thăm dò dư luận nhỏ như:

"Kỷ niệm Tuổi Thơ vui nhất mà bạn còn nhớ...Kỷ niệm Tuổi Thơ buồn nhất mà bạn còn nhớ...", trong khi chờ trả lời trên mạng với công cụ Google Doc, tôi cũng đã làm một cuộc phỏng vấn bỏ túi với bạn bè người thân, và sau đây là những câu trả lời VÔ CÙNG ẤN TƯỢNG!

Người mở hàng đầu tiên là một cô sinh viên khá xinh:

"Tuổi thơ của em chả có gì đẹp để cả. Toàn tằm tối. Có mấy năm còn muốn tự tử. Hay ho gì đâu mà viết!"

TRỜI !!! Đâu có ngờ cô em lại có lắm vấn đề như thế !

Chuyển máy ghi âm đến chị sinh viên khác :

"Mình không muốn nhắc đến quá khứ tệ hại đó!"

Toát mồ hôi lạnh, tôi tiếp tục đến hỏi người thứ ba, được trả lời là:

"Tuổi thơ ư? Buồn lắm anh có nghe không? Mà thôi nhắc làm gì!!!"

Người kể tiếp chỉ cười cho chiếu lệ, nhún vai, lắc đầu!

Mấy Bác lớn tuổi cũng được hỏi thăm, hầu như câu trả lời đều giống nhau: **"Thời buổi chiến tranh, có được cái ăn là mừng rồi, ai mà nhớ đến Tuổi Thơ chú ơi!"**

Quay sang hỏi cô bạn gái, câu trả lời là: **"Anh biết Tuổi Thơ em rồi mà, vui gì mà kể !"**

TUỔI THƠ VIỆT NAM là như thế ư??? Khủng khiếp quá!!!

Tôi không nghĩ là tất cả mọi người đều có TUỔI THƠ mù mịt, tràn đầy màu xấu đến như vậy! Nhất là Tuổi Thơ Việt Nam năm 2010 !

Còn Tuổi thơ của bạn như thế nào? Bạn có thể chia sẻ tại:

www.phiatruoc.info hoặc phiatruoc.wordpress.com

Xin giới thiệu dưới đây là một số câu trả lời đặc sắc nhất, cũng như cảm ơn các bạn đã tham gia trả lời cuộc phỏng vấn này.

Kỷ niệm Tuổi Thơ vui nhất mà bạn còn nhớ...

- Đi đá bóng

- Cùng với đám trẻ trong làng đi chăn trâu, tắm suối...

- Đá banh dưới trời mưa với đám bạn cùng xóm...

- 14 tuổi sống bụi với mấy anh bạn cùng xóm, kiếm tiền bằng cách vá xe đạp, sửa xe. Cuộc sống bụi đời kéo dài từ 7h sáng cho đến 3h trưa vì không có một mống khách nào, ai mà dám giao xe cho một đám nhóc con! Đói quá cả bọn rã đám về nhà kiếm cơm ăn, từ giã cuộc sống bụi.

- Bố Mẹ chở đi ăn kem bờ hồ...

- Lần đầu được đi Pháp thăm Ba đang học. Một thế giới bình yên, phố xá sạch đẹp, xe chạy theo hàng lối, không bóp kèn in ỏi.

- Tuổi thơ theo bạn tính từ mấy tuổi, kỷ niệm mình nhớ nhất là lần đầu tiên được nắm tay cha mẹ sau khi đi từ phòng phỏng vấn của lãnh sự Mỹ để đi xuất cảnh.

- Trái banh da, phần thưởng do thành tích học xuất sắc cuối năm lớp 9.

- Nắm tay cô ấy năm 14 tuổi! Giờ này cô ấy đã có

cháu ngoại rồi!

- Ông Cậu đi trực đêm về cho một thùng dế, nào là dế lửa, dế than, dế cơm đêm không xuể, tin không hơn 1000 con?! Đám bạn xách tới chơi đá dế không dám đụng vì nhìn thấy thùng dế hết hồn bỏ về! Rốt cuộc đám dế được phóng sinh vì ai mà chịu nổi hơn cả ngàn tiếng 'rét rét' suốt ngày.

- Một gia đình nằm ngay trước nhà, chẳng biết cho gì ngoài một tấm mền đã rách cũ, sáng ra họ đi mất, chỉ để lại tấm giấy nhỏ nét chữ thật sắc,

ngoài đường năm nào trở lại kiếm căn nhà xưa, hiện sống giàu có hạnh phúc tại New York. Họ kể lại thời cả nhà bị đẩy lên kinh tế mới, không biết cày cấy, ruộng nương, cầm cự không nổi phải trốn về thành phố, sống lây lất. Về sau nhờ người chị đi vượt biên gửi tiền về lo cho đi. Một kỷ niệm tuổi thơ hay chứ phải không mấy anh chị?

- Cô giáo thưởng cho hộp bút chì màu vì học giỏi.

- Đó là khi mình nhận được phần thưởng chiếc máy tính để bàn mà mình vẫn còn giữ đến bây giờ.

- Được bầu làm lớp trưởng lớp 5.

Kỷ niệm Tuổi Thơ buồn nhất mà bạn còn nhớ?

- Bị cha mẹ mắng chửi

- Ăn: Là nỗi ám ảnh nhất của tôi khi nhỏ vì ăn chậm nên hay bị tát, bị nhéo... Khi lớn lên sang nước ngoài mới được biết là nhai chậm có lợi cho hệ thống tiêu hóa.

- Giữa một tòa nhà khá đồ sộ tại một quận trung tâm thành phố, cả gia đình ngồi quanh nồi cháo trắng, chẳng có gì ngoài vài lát dưa mắm nhỏ. Họ đã gặt và lấy đi toàn bộ tài sản cuối cùng mà Ba Mẹ cố gắng giấu sau ngày giải phóng! Trắng tay.

- Cầm hàng xấp giấy khen đến đồn công an để bảo lãnh trái banh mà mấy chú đã tịch thu vì cái tội.. 'Đá banh ngoài đường, mất trật tự, an ninh' huhu, ở thành phố thì sân banh là ngoài đường chứ ở đâu! Kết quả cuộc năn nỉ: Chú CA lên lớp một hồi còn dọa dẫm bắt nhốt, số phận trái banh lên xe đạp của chú về nhà cho con chú chơi!

- 1980, một hộp bi mới toanh 100 viên mua từ tiền nhĩn ăn sáng đi thẳng vào túi thằng bạn sau 2h bán.

- Ngồi dưới ghe tắc xi đi ra cửa sông trên đường vượt biên, sau gần một ngày một đêm, ghe bị phát hiện, du kích bắn xối xả trên tàu, nhiều tiếng la, hét hỗn loạn...Ghe được kéo vào Bình Khánh, Cần Giờ, nuốt sợi dây chuyền 3 chỉ bà già đưa lúc đi để phòng thân.

Cả đoàn hơn 100 bị nhốt trong hội trường xã, mấy thằng bạn cùng tuổi khôn đáo để, lợi dụng du kích đang loay hoay với người lớn liền cời trần xoay lưng ra ngoài, du kích chạy tới nắm lỗ tai xách ra ngoài, thế là thoát, đến phiên mình thì kết quả không như ý, còn bị ăn cái đá, phân tích: Thì ra thất bại là do làn da trắng bóc của cậu công tử con gốc thành phố không thể lẫn lộn với đám trẻ con thị xã.

Kết quả cuộc vượt biên hụt hời 15 tuổi: 3 tháng tù Chí Hòa, sống chung với dân vượt biên có, hình sự có, thằng bạn học chung gặp ở phòng kế bên bị cạo hết lông mày vì cái tội 'Pédé'.

- Hầu như ngày nào cũng bị mắng, chửi, đánh đập...

- Bị đuổi ra khỏi nhà vì đủ thứ tội. Lang thang cả ngày ở ngoài phố, nhìn gia đình khác hạnh phúc quá, mấy đứa hàng xóm.

- Ông ấy đã lấy đi đời con gái của mình năm 14 tuổi.

- 4 con chuột nhỏ nằm trong hộp trong ngăn kéo tự dung biến mất, buồn ngơ ngẩn cả ngày. Sau này bà chị Hai có kể lại là do ông anh họ được cử ra để phóng sinh mấy chú chuột con, ai mà nuôi mấy thứ đó.

- Đói lắm, nhiều hôm nằm ngũ mà chẳng có tí gì trong bụng.

- Ba đi học tập, nhà cửa bị lấy hết, họ không cho lấy gì hết, mà cũng chẳng còn gì vì đã bị cướp trắng lúc lộn xộn ngày 30/04. Lúc 5 tuổi bạn ngày theo Mẹ đi bán, mệt lắm mà phải đi hoài, buổi tối giường ngủ là mấy cái sạp ở ngoài chợ, hôm nào trời mưa thì Mẹ con đội mấy miếng nylon để che. Về nhà Bà Nội Bà Ngoại cũng chẳng khá hơn, gia đình sĩ quan ngày nào lên voi xuống ngựa, bây giờ cô chú bác dì đều đi bán dạo.

- Chứng kiến mấy đứa bạn cùng xóm bị chết, bị thương vì chơi lựu đạn tưởng đồ chơi, một đứa chết tại chỗ, có một thằng là con lai sắp sửa theo cha về xứ, cánh tay bị gãy nát, mắt đứa khác lớp bị đui, lớp bị bán thân bất bất toại, chuyện xảy ra năm 1980.

Bạn nghĩ thế nào về Tuổi Thơ của mình?

- Dữ dội

- Một tuổi thơ tuy rất khó khăn nhưng cũng thật đẹp và hạnh phúc vì được sống trong tình yêu của bố mẹ.

- Buồn vô cùng, mỗi lần mình nghĩ đến nó đều khóc hết vì mình đâu có tuổi thơ...
- Một khái niệm mà tôi chỉ biết được khi đã trưởng thành.
- Ở Việt Nam khó mà có tuổi thơ, chị nói thiệt ở bên đây khó lắm, hồi tuổi của chị thì chiến tranh, cả xóm đi tránh bom, tránh đạn, con nít đâu có ai coi...cứ lang thang ngoài đường. Còn thời bây giờ sợ quá, mới 14-15 tuổi đầu mà đi phá thai như đi chợ ở bệnh viện phụ sản. Thành ra anh chị cố gắng gởi mấy cháu đi học nước ngoài từ lớp sáu lận, hy vọng mấy cháu có được tuổi thơ.

Định nghĩa về một Tuổi Thơ hạnh phúc theo bạn, gia đình và xã hội cần phải làm gì để trẻ em có được một Tuổi Thơ hạnh phúc?

- Sống trong vòng tay yêu thương của cha mẹ. Được vui chơi và học tập với khả năng có thể và không bị bắt ép, phải làm những việc làm quá với khả năng và tuổi tác.
- Là có thể làm được những gì mình thích!
- Học được những điều hay, không bị đánh, không bị làm sợ hãi bằng những chuyện ma, quỷ, ông kẹ...
- Gia đình hạnh phúc, cha mẹ lo cho con cái, nhà trường có đội ngũ giáo viên có lương tâm nghề nghiệp chỉ dẫn điều hay tốt cho học sinh. Trẻ em giàu nghèo được đối xử giống nhau.
- Tuổi Thơ Hạnh Phúc phải nằm trong một quốc gia chăm sóc cho trẻ em mà tôi không thấy chế độ hiện tại làm được việc này.

- Bà chị sống bên Nauy về thăm nhà đem theo cả gia đình, mấy đứa cháu mặt Việt Nam mà nói tiếng ngoại quốc, nhưng hình như không lạnh lẽo như trẻ em nhà mình. Theo dõi một thời gian tôi thấy mấy đứa cháu rất là có Tuổi Thơ, học hành rất ít, không có học thêm, học phụ đạo như trẻ con nhà tôi, thời giờ rảnh mấy cháu đi học thể dục, thể thao, múa hát, những cái gì mà các cháu đây thích, còn nhà mình học sinh bắt học nhiều quá, tôi có hai đứa con, ngày nào cũng thấy chúng học đến mãi tận khuya, không hiểu ngày mai sẽ ra sao?

- Ít học, chơi nhiều, hoàn toàn không bị mắng chửi, người lớn phải thương yêu trẻ con.

- Làm nhiều lắm. Không thể nói hết được trong phạm vi này!

- Gia đình: Bố Mẹ phải lo lắng cho con cái, không được đánh con mà phải giải thích phân tích hành vi của trẻ như cách dạy của phương Tây.

Xã hội : Chăm lo cho trẻ em từ khi ra đời cho đến 18 tuổi, học phí miễn đóng, cho ăn đầy đủ, người lớn phải làm gương cho trẻ em, không được nói láo với trẻ con, không được nói một đường, làm một ngã.

...

Và còn nhiều điều cần phải nói lắm về Tuổi Thơ Việt Nam, bạn có đồng ý không?

Mời bạn tiếp tục trao đổi thêm tại

www.phiatruoc.info,
phiatruoc.wordpress.com

TÍN NGHĨA

Photo :broma.jpg

THƠ CA DÂN GIAN CỦA DÂN TỘC MÀNG

MỘT DI SẢN VĂN HÓA CẦN BẢO TỒN KHẨN CẤP

Thuộc ngữ hệ Nam Á, người Mảng duy nhất chỉ có ở tỉnh Lai Châu, mảnh đất địa đầu Tây Bắc Việt Nam. Với hơn 3.000 người, cư trú trên địa bàn 20 bản thuộc 8 xã của hai huyện Sìn Hồ và Mường Tè, người Mảng hiện là tộc người ít ỏi về số lượng nhân khẩu, suy thoái về nhiều phương diện kinh tế, văn hóa, xã hội. Tuy nhiên, đây là một trong những dân tộc bản địa đã góp phần khai phá vùng Tây Bắc của Tổ quốc. Trong quá trình ấy, tổ tiên người Mảng đã đúc rút được nhiều kinh nghiệm quý báu trong sản xuất, chiến đấu, ứng xử với thiên nhiên và các chuẩn mực trong quan hệ xã hội...

mang đậm bản sắc tộc người. Các tri thức ấy được lưu truyền qua các thế hệ bằng phương thức truyền khẩu. Một trong các kênh lưu truyền đó là thơ ca dân gian.

Thơ ca của người Mảng là những sáng tác dân gian được diễn xướng và lưu truyền bằng lời ca tiếng hát và những câu nói có vần điệu. Nội dung thơ ca gắn liền với cuộc sống sinh

hoạt của người dân thể hiện khát vọng sống mãnh liệt của con người. Nói cách khác, họ sử dụng ngôn ngữ gắn liền với âm nhạc hoặc có tính nhạc để truyền tải những nội dung tư tưởng mang tính triết lý, giáo dục hoặc tự sự. Vì vậy, thơ ca dân gian của dân tộc Mảng còn góp phần phản ánh các đặc điểm tư duy cũng như tính cách tộc người, bảo tồn và phát huy giá trị ngôn ngữ...

Thơ ca dân gian của dân tộc Mảng luôn

mang tinh thần phóng khoáng, cởi mở. Nội dung của thơ ca bao trùm trên nhiều lĩnh vực của cuộc sống cá nhân và cộng đồng, được sử dụng khi lao động trên nương, quảng chà, lúc nghỉ ngơi, vui chơi, hội hè, ngày lễ tết, đám cưới, nghi lễ lên nhà mới, các buổi tối nghỉ ngơi bên bếp lửa... nhằm biểu lộ tình cảm của con người với con người, con người với thiên nhiên, vạn vật và truyền dạy cho con cháu các kinh nghiệm trong lao động sản xuất, các cung cách, chuẩn mực trong ứng xử giữa người với người, ca ngợi các nhân vật anh hùng trong chiến đấu...

Như vậy có thể thấy được khối lượng thơ ca dân gian của dân tộc Mảng rất đồ sộ, phong phú và đa dạng cả về nội dung lẫn hình thức. Tuy nhiên, thơ ca dân gian của dân tộc Mảng hiện đang bị mai một nghiêm trọng. Do bị xé nhỏ và đan xen trong các cộng đồng dân tộc khác đồng bào hơn về số lượng; đời sống kinh tế, văn hóa, xã hội cũng có phần phát triển hơn. Cộng đồng dân tộc Mảng lâu nay hầu như đã không còn sử dụng thơ ca của dân tộc mình

trong các sinh hoạt văn hóa dân gian nữa. Thay vào đó, họ sử dụng thơ ca của dân tộc Thái, dân tộc Mông... trên cả các phương diện nội dung, ngôn ngữ và phong cách diễn xướng. Qua khảo sát nhanh ở một số bản cho thấy người Mảng ở các lứa tuổi trung niên và thanh niên hầu hết đều đã quên lãng thơ ca của dân tộc mình. Hơn nữa, hồ thủy điện Sơn La sẽ chính thức tích nước vào tháng 5 tới, nhiều hạng mục mới của công trình thế kỷ này sẽ được triển khai trong vùng cư trú của người Mảng, kéo theo đó là những cộng đồng dân cư đã bị phá vỡ do phải di chuyển đến nơi ở mới sẽ bị cuốn vào

vòng xoáy của một vùng công nghiệp thủy điện và các dịch vụ kèm theo sẽ càng đẩy nhanh bản sắc văn hóa cùng văn học nghệ thuật dân gian của các tộc người nơi đây đến bờ vực của sự mất mát vĩnh viễn, trong đó có thơ ca dân gian của dân tộc Mảng.

Vì vậy, vấn đề cấp bách hiện nay là cần phải bảo tồn tiến tới khôi phục khẩn cấp vốn thơ ca

dân gian của người Mảng trước khi các nghệ nhân cao tuổi của dân tộc này nhắm mắt xuôi tay. Việc làm này không chỉ góp phần ngăn chặn sự suy thoái về văn hóa của một tộc người mà còn là một việc làm tri ân đối với một trong những dân tộc tiên phong đã lấy xương máu của mình để khai phá, mở mang và bảo vệ vùng Tây Bắc của Tổ quốc.

Tiểu Phong

MỘT NHÀ ÁI QUỐC MỘT NGHỆ SĨ ĐA TÀI

HÀM NGHI

KỶ II

Tiếp theo Kỳ I trong số 33, PHÍA TRƯỚC tiếp tục gửi đến quý bạn đọc loạt bài về Vua Hàm Nghi và cuộc sống lưu đầy 55 năm của Ngài tại Algérie. Khi nhắc đến Hàm Nghi, người dân bản xứ nói với một niềm ưu ái và kính phục. Đó là người mà họ gọi là *Le Prince d'Annam* hay "Hoàng Tử Xứ Annam."

Cuộc đời lưu đầy: không học tiếng Pháp

Ngày 13 tháng 1 năm 1889, tàu Biên Hoà đến Algérie và nhà vua được đưa về sống tại Alger, thủ đô Algérie. Toàn quyền Pháp tại Algérie lúc bấy giờ là *Louis Tirman*, một cựu y sĩ và anh hùng trong trận chiến tranh Pháp-Đức 1870, một người Pháp có đầu óc tiến bộ nên đối xử với nhà vua rất lịch sự và cởi mở. Toàn quyền Tirman sau này đã nhiều lần mời cựu Hoàng Hàm Nghi đến tư dinh dùng cơm với gia đình ông trong vòng thân mật. Có lẽ nhờ sự cảm tình đó, Toàn quyền Tirman đã cấp cho Vua Hàm Nghi một căn biệt thự khá sang trọng mang tên là "*Villa des Pins*," về sau nhà vua đổi tên là "*Biệt thự Hiên Tùng*", tại làng El-Bekir - một khu lịch sự cách trung tâm thủ đô Alger khoảng 5 cây số.

Để có khái niệm về sự ưu ái của Toàn quyền Tirman dành cho ông vua bị lưu đầy này, đến thập niên 1940 khi Tướng De Gaulle, Chủ tịch Phong Trào Kháng Chiến Pháp đổ bộ lên Alger, đã trú ngụ ngay tại biệt thự *Villa des Pins*. Ít lâu sau đó, Toàn quyền Pháp là Đại tướng Georges Catroux cũng cư ngụ tại biệt thự này. Như vậy rõ ràng biệt thự *Villa des Pins* là một biệt thự thuộc loại sang trọng nhất tại Alger chứ không phải là một căn nhà bình thường. Khi mới đặt chân lên Alger, Toàn quyền Tirman đã chọn căn nhà này cho người tù Hàm Nghi và ông đã cư ngụ tại đó trong hơn 15 năm cho đến sau khi lập gia đình vào năm 1906, Vua Hàm Nghi mới dời về một biệt thự khác được vua đặt tên là "*Villa Gia*

Long". Theo nhận xét của một tờ báo Pháp tại đây thì họ cho rằng "*Toàn quyền Tirman đã đối xử với Hoàng tử Annam như là một bậc quân vương chứ không phải là một người tù bị lưu đầy.*"

Nhà văn *Jules Roy*, tác giả tác phẩm nổi tiếng "*Les Cheveaux du Soleil*" (Những con tuấn mã của mặt trời), một bộ tiểu thuyết gồm 6 cuốn viết về những chuyện xưa tích cổ của người Pháp tại xứ Algérie hồi thế kỷ thứ 19, về sau được quay thành một *série*

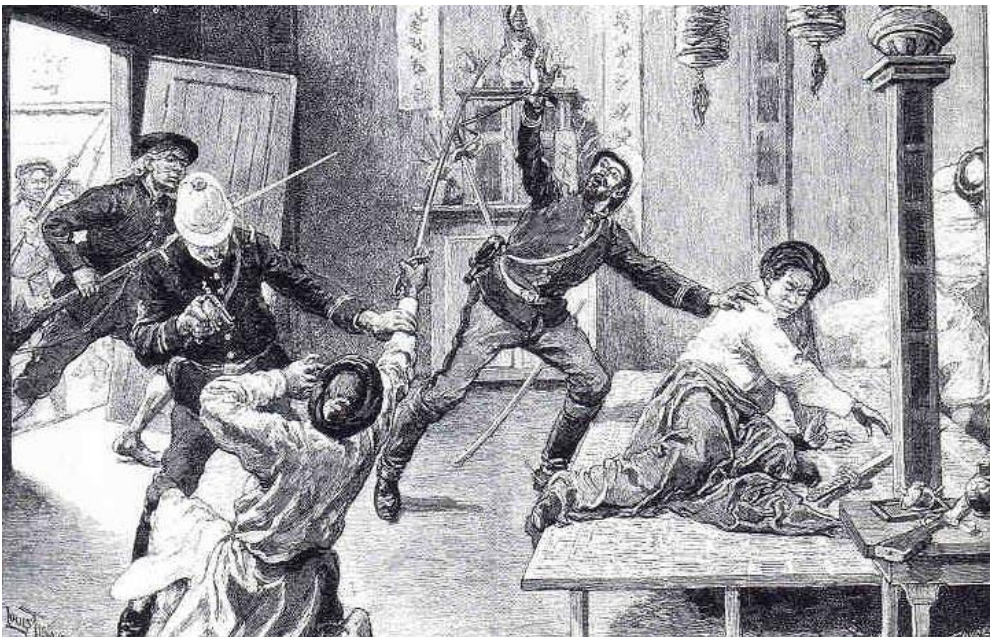
tộc đón tiếp vô cùng nồng hậu ngay từ khi nhà vua mới đặt chân lên xứ Phi châu này.

Jules Roy cho biết khi Vua Hàm Nghi mới xuống tàu tại hải cảng Alger, một trong những người địa phương đi đón ông vua bị lưu đầy là *Nam tước De Vialar*, thuộc dòng dõi của gia đình *De Vialar*. Gia đình *De Vialar* là chủ nhân khu đồn điền rộng lớn nhất tại vùng Fort-de-L'Eau kế cận thủ đô Alger và cũng là một gia đình giàu có, danh vọng nhất trong giới người Pháp lập nghiệp tại Algérie, sau này được gọi là dân "*Chân Đen*" (*Pieds-Noirs*). *Nam tước De Vialar* đã cởi ngay chiếc áo choàng mà ông đang mặc phủ lên người nhà vua khi ông thấy người tù bị lưu đầy này đang run lên vì lạnh. Cử chỉ đầy tình người này của một nhà quý tộc và sĩ quan cao cấp người Pháp này về sau đã trở thành một trong những yếu tố khiến cho Vua Hàm Nghi, tuy luôn luôn thù hận thực dân Pháp tại Việt Nam, nhưng lại bớt thù ghét người Pháp tại Algérie và thay đổi hẳn quan niệm của nhà vua đối với người Pháp, nhất là nền văn hoá của người Pháp

đang ngự trị khắp vùng Bắc Phi vào thời đó.

Vào đầu thập niên 1890, người Việt Nam đang sống tại Algérie rất ít, đa số là những thanh niên người Nam Kỳ được người Pháp cấp học bổng để theo học tại các trường trung học đệ nhị cấp (*lycée*) vì Việt Nam chưa có ban tú tài. Trong một tác phẩm mang tên "*Như Tây Như Trĩ*" (*De Saigon à Paris*) xuất bản vào năm 1888, cụ Trương Minh Ký có ghi lại cuộc hành trình mà ông đã hướng dẫn 10 du học sinh Việt Nam sang Phi châu vào năm 1880 bằng 2,000 câu thơ song thất lục bát. Có lẽ đây là chuyến đầu tiên một số người Việt Nam được học bổng sang học tại Algérie, trong số đó sau này có người được sang Pháp du học và một trong những người nổi tiếng trong số này là họa sĩ Lê Văn Miến, tốt nghiệp trường Cao đẳng Mỹ Thuật Paris năm 1897. Khi Vua Hàm Nghi đến Algérie vào năm 1889 thì những người Việt đầu tiên tại đây đã tốt nghiệp trung học, sau đó sang Pháp học đại học. Còn lại những người đang theo học bậc trung học thì được đưa sang ở những chuyến sau. Những thanh niên này tuy được người Pháp ưu đãi nhưng họ vẫn có tình thần yêu nước, do đó họ đã đi đón tiếp nhà vua và thường tới lui thăm viếng, hầu cận, giúp đỡ cho nhà vua làm quen với nếp sống và nền văn hoá hoàn toàn mới lạ tại xứ người. Có một số đã được Vua Hàm Nghi dành cho nhiều ưu ái, đặc biệt có một người được nhà vua xem như là thân tín là ông *Bùi Quang Chiêu*.

Gia đình ông *Bùi Quang Chiêu* vốn gốc người Huế nhưng vào sinh sống tại làng Đa Phước, huyện Mỹ Cày thuộc tỉnh Định Tường (bây giờ là Bến Tre), vào thế kỷ thứ

Hiến Binh Pháp vây bắt Vua Hàm Nghi theo « *Français et Annamites, partenaires ou ennemis, 1856-1902* » tác giả *Philippe Devillers*, nhà xuất bản *Denoël*.

19. Ông xuất thân từ một gia đình khoa bảng. Theo giáo sư Hứa Hoành thì ông nội của ông Chiêu là cụ Bùi Quang Nghị, đậu cử nhân năm 1842 nhưng không ra làm quan, hai người em kế cũng đều đậu cử nhân là Bùi Quang Phong làm An sát Nam Định và Bùi Hữu Thanh làm tri phủ Phước Tuy sau làm đốc học tỉnh Biên Hoà.

Ông Bùi Quang Chiêu sinh năm 1871, thuở nhỏ học trường Chasseloup Laubat tại Sài Gòn, sau đó sang Algérie học ban Tú Tài rồi sang Pháp học trường Thuộc Địa (tức là trường mà ông Nguyễn Tất Thành nộp đơn xin vào học năm 1911 nhưng không được chấp thuận). Sau đó, ông vào học trường Institut National d'Agronomie (Học Viện Quốc Gia Nông Nghiệp) và tốt nghiệp kỹ sư vào năm 1897.

Khi Vua Hàm Nghi đến Alger thì ông Bùi Quang Chiêu bắt đầu vào học bậc đệ nhị cấp và dường như vì tuổi tác không chênh lệch, cùng tuổi với nhà vua, do đó đã được nhà vua đối xử không phải như là vua tôi mà là bạn bè đồng lứa. Về sau, trường nữ của Vua Hàm Nghi là Công chúa Nhữ Mỹ (Như Mai) cũng theo gương Bùi Quang Chiêu vào học trường Institut National d'Agronomie ở Paris và bà là người phụ nữ đầu tiên đã đậu thủ khoa ở trường này vào năm 1926.

Có lẽ chịu nhiều ảnh hưởng của Vua Hàm Nghi nên sau khi trở về nước, ông Bùi Quang Chiêu đã cùng với kỹ sư Nguyễn Phú Khai, một người Việt Nam từng du học tại Pháp và đã được *Pierre Loti*, nhà đại văn hào Pháp đỡ đầu, sáng lập tờ báo "*La Tribune Indigène*" (Diễn Đàn Bản Xứ) vào năm 1917 để tranh đấu cho quyền tự trị của người Việt Nam. Chỉ được mấy năm thì tờ báo này bị đình bản, ông Bùi Quang Chiêu lại cùng ông Nguyễn Khắc Vê, tiến sĩ luật khoa, xuất bản tờ báo "*La Tribune Annamite*" (Diễn Đàn của người Việt Nam) để tiếp tục tranh đấu và nhất là kêu gọi toàn dân Việt Nam tẩy chay các cửa tiệm của người Tàu để mở mang, phát triển kinh tế của nước nhà. Tờ báo này ít năm sau cũng bị đình bản. Đến năm 1926 thì ông lại xuất bản tờ báo "*La Tribune Indochinoise*" (Diễn Đàn Đông Dương) cũng cùng mục tiêu nhưng ngoài ra còn hỗ trợ cho một chính đảng mà các ông mới thành lập.

Cũng trong thời gian này, ông Bùi Quang Chiêu cùng với các ông luật sư Dương Văn Giáo, kỹ sư Nguyễn Phú Khai, luật sư Nguyễn Khắc Vê, nhà báo Nguyễn Phan Long, bác sĩ Nguyễn Văn Thịnh thành lập *Đảng Lập Hiến* (Partie Constitutionnaliste) để chính thức tranh đấu, đòi hỏi thực dân Pháp phải cho người Việt Nam được hưởng quyền tự trị và phải công bố một bản *hiến pháp* để người dân có thể được hưởng một số quyền tự do theo như bản hiến pháp đó quy định, tương tự như các quyền hạn mà Anh Quốc đã dành cho các *Commonwealth* của họ như Canada, Úc Đại Lợi, v.v... Đảng Lập Hiến được xem như là một đảng chính trị đầu tiên của người Việt Nam hoạt động một cách công khai và hợp pháp hồi đầu thế kỷ thứ 20. Tuy có được sự ủng hộ của một nhóm trí thức và cũng được một số người Pháp tiến bộ như Charles Bellan, cựu công sứ tức là tỉnh trưởng Pháp ủng hộ, nhưng thực dân Pháp không bao giờ nhượng bộ sự đòi hỏi chính đáng của người Việt Nam. Vì lý do này, Đảng Lập Hiến về sau mất dần ảnh

Đám cưới Vua Hàm Nghi tại Alger (Algérie), người Pháp gọi là Prince d'Annam

hưởng và ngưng hoạt động vào năm 1941. Tháng 9 năm 1945, ông Bùi Quang Chiêu cùng ba người con trai của ông đều bị Việt Minh giết chết tại Sài Gòn. Tác giả không rõ trước thời Đệ nhị Thế chiến ông Bùi Quang Chiêu có liên lạc với cựu Hoàng Hàm Nghi hay không, tuy nhiên Vua Hàm Nghi không thể được biết về cái chết của người bạn cũ của ông tại Alger vì nhà vua đã qua đời vào năm 1944.

Ngay từ khi mới đặt chân lên đất Algérie, Vua Hàm Nghi đã được chính quyền thuộc địa cũng như giới thượng lưu và quý tộc địa phương dành cho sự tiếp đãi ân cần, tuy nhiên nhà vua vẫn còn mang nặng lòng thù hận đối với người Pháp. Dù được khuyến khích nhưng trong năm đầu tiên, Ngài nhất định từ chối không học tiếng Pháp để liên lạc với người Pháp và cả người địa phương. Ngài nhất quyết chỉ nói tiếng Việt trong mọi sự giao tiếp và ông Trần Bình Thanh phải lo việc thông dịch.

Như vậy, từ khi bị bắt vào tháng 9 năm 1888 cho đến năm 1990, Vua Hàm Nghi không thêm nói chuyện trực tiếp với người Pháp. Tuy nhiên về sau vì có cảm tình với những người Pháp tại địa phương hoặc vì chịu ảnh hưởng bởi một số du học sinh người Việt Nam như ông Bùi Quang Chiêu hay có lẽ vì nhu cầu cần được giao tiếp với người chung quanh, nhu cầu cần được hiểu biết về nền văn hoá trong môi trường sinh sống hoàn toàn mới lạ, đặc biệt nhất là nhu cầu cần mở mang kiến thức, Vua Hàm Nghi đã thay đổi thái độ và bắt đầu chịu học tiếng Pháp. Khi đó Ngài đã gần 20 tuổi, một tuổi được xem như là quá chậm để học một ngôn ngữ mới. Tuy nhiên chỉ trong một thời gian rất ngắn, chàng thanh niên Việt Nam bị lưu đầy đã ăn nói trôi chảy, về sau rất giỏi tiếng Pháp và được tất cả mọi người tại Alger gọi bằng một danh vị đầy thương mến và kính trọng: "*Le Prince d'Annam*" (Hoàng Tử Xứ Việt Nam). Một tờ báo ở Alger đã viết như sau về cái tên đó: "...một người bị xem như là tù nhân chính trị được nổi tiếng dưới cái tên "*Prince d'Annam*," cái tên mà báo chí cũng như là công chúng đã gọi ông ngay từ năm 1889, khi ông mới bị đưa đến sống

cuộc đời lưu đầy tại thành phố này..."

Thượng khách của giới thượng lưu quý tộc ở Alger

Khi Vua Hàm Nghi bị lưu đầy biệt xứ đến nước Algérie vào đầu năm 1889 và được viên toàn quyền Pháp cho trú ngụ tại một công thự "*Villa des Pins*", một cuốn sách tiếng Pháp nhan đề *Le Laos đã dành một chương "La Cour d'Annam en fuite dans la province,"* viết về Vua Hàm Nghi và ngôi biệt thự này như sau:

"Cựu Hoàng Hàm Nghi, ngày nay được mọi người gọi là "*Hoàng tử Xứ Annam*," cư ngụ tại Biệt thự *Villa des Pins* trong làng *El Biar*, trên những ngọn đồi rực rỡ *Mustapha* Thượng ở cách thủ đô Alger chừng vài cây số. Ông sống ở đây trong sự cô tịch, chỉ đón tiếp một vài người bạn thân tình mà có lẽ những cảm tình của họ đã giúp cho ông chịu đựng được những nỗi thống khổ khắt khe của cuộc sống lưu đầy nơi xứ người. Có lẽ không ai mô tả được về vị Hoàng tử này khéo hơn là nhà vẽ hoạ đồ nổi tiếng *De Varigny* trong một bài được đăng trên báo *Le Temps* vào tháng 12 năm 1894:

"Tắm danh thiếp mang hàng chữ "*Hoàng tử Annam*," chỉ có vậy thôi, nhưng đối với tôi thì mang thật nhiều ý nghĩa vì qua một người bạn, ông ta đã chấp thuận đón tiếp tôi vào ngày hôm sau.

Rời Alger, chiếc xe hơi leo từ từ lên cao nguyên *Sahel* hướng về vùng đồi núi *Mustapha Supérieur*. Ngay khi chúng tôi lên đồi, nhìn về phía trước, cảnh vật càng lúc càng mở rộng và đẹp lộng lẫy, nhìn về sau lưng, thành phố Alger màu trắng nổi bật lên giữa màu xanh của biển Địa Trung Hải với những cánh buồm màu trắng tựa như những đôi cánh của đàn chim hải âu đang cất cánh tung trời.

Khi đến làng *El Biar*, chiếc xe ngừng lại trước cổng sắt của một ngôi nhà mang tầm biển "*Villa des Pins*." Một con đường nhỏ hai bên là hai rặng thông già chạy dài đến một ngôi nhà kiến trúc theo kiểu *mauresque*

(kiểu của người Maures ở Bắc Phi), một ngôi nhà đơn giản nhưng rộng rãi đằng sau một cái sân rộng đầy những luống hoa rất đẹp.

Đó là nơi mà Hàm Nghi – Hoàng tử Xứ An-nam đang sinh sống. Ông ta đã ở đó từ năm năm qua và dường như vào trạc 24 tuổi. Tuổi thật của ông ta, ông ta không thèm để ý đến hay là chỉ muốn cố tình giấu đi vì có ích lợi gì mà nhớ đến con số của những năm tháng lưu đầy! Khi hỏi về thời thơ ấu, ông ta giữ im lặng, về thời trưởng thành thì thật là bí ẩn khi ông ta nghĩ đến thời gian khi mới còn là một thiếu niên trẻ tuổi, ông ta được thừa kế ngai vàng rồi chẳng bao lâu sau đó phải bỏ trốn qua khắp nẻo đường đất nước của ông đang bị xâm chiếm...

"Khi đặt chân xuống vùng đất Phi châu thuộc Pháp này, một quốc gia mà cái tên ông ta cũng chưa hề được biết đến, ông ta đã từ chối không thèm học cái ngôn ngữ của những người đã giam cầm ông, ông đã tự giam mình trong một sự câm lặng kiên cường..."

Từ thái độ bất hợp tác ngay từ khi mới bị giặc Pháp bắt tại Quảng Bình vào năm 1888 đến việc không thèm học tiếng Pháp khi mới đến Algérie vào đầu năm 1889, Vua Hàm Nghi đã thay đổi lập trường vào khoảng một năm sau ngày đến Phi châu và bắt đầu học tiếng Pháp cũng như giao tiếp với một số người địa phương. Nguyên nhân khiến cho Vua Hàm Nghi thay đổi thái độ có lẽ là do cái cử chỉ đầy tình người của một nhà quý tộc Pháp, Nam tước Alfred de Vialar, đã cởi chiếc áo choàng đang mặc để khoác lên vai nhà vua khi Nam tước thấy ông đang run lên vì lạnh và cũng chính nhân vật này về sau đã mở đường cho nhà vua theo học về ngành hội họa.

Nam tước Jules "Alfred" de Vialar là hậu duệ của vị nam tước đã đi tiên phong trong việc mở mang và khai thác thuộc địa Algérie cho nước Pháp và gia đình của ông được xem như là gia đình quý tộc, giàu có, danh vọng và có uy tín nhất tại Algérie. Ông cũng là cháu ruột của bà Thánh Emilie de Vialar, người khai sáng "Dòng Nữ Tu St Joseph of the Apparition". Vợ của Nam tước là bà Berthe Alexandrine Patricot, con gái của một vị kỹ sư cầu cống (Ponts et Chaussées), cũng là một nhân vật nổi tiếng tại xứ Algérie hồi thế kỷ thứ 19. Bà Nam tước de Vialar lại là người giàu có, yêu văn chương, nghệ thuật và đã tổ chức những buổi sinh hoạt về văn học nghệ thuật, thể thao tại tư gia của ông bà và những buổi sinh hoạt đó được xem như là nơi thu hút hầu hết những danh nhân và thành phần thượng lưu trí thức của thủ đô Alger. Một trong những người nổi tiếng tại "salon" của bà Nam tước De Vialar là Bà Hoàng Ranavalao, cựu Nữ Hoàng của Đảo quốc Madagascar cũng đang sống lưu vong tại Alger.

Một nhà nghiên cứu về Algérie cho biết rằng:

"Bà Nam tước Alfred de Vialar là một người đàn bà thông minh, cương nghị và là một người bạn của giới văn học nghệ thuật. Bà được xem như là vị chủ tịch của xã hội thượng lưu tại Alger (la haute société algéroise) từ những năm đầu của nền Đế tam Cộng hòa Pháp (từ 1870). Để có thể được

Vua Hàm Nghi năm 64 tuổi với những tác phẩm điêu khắc. Nguồn : Hình chụp năm 1935, tài liệu của gia đình

mời tham dự vào những buổi họp mặt trong những salons của bà Nam Tước de Vialar, ngoài những người thuộc dòng dõi thế gia vọng tộc thì những người khác ít nhất cũng phải thuộc thành phần trí thức, thậm chí có nhiều người đã phải học cho thuộc cả 12 thành quả của Hercules để được mời..."

Không rõ Vua Hàm Nghi bắt đầu được mời đến tham dự vào những buổi sinh hoạt tại nhà bà Nam tước De Vialar từ bao giờ, tuy nhiên nhà văn Jules Roy cho biết sự hiện diện của nhà vua trong một cuộc họp mặt tại "salon" của bà Nam tước như sau:

"...Ông Đại tá chỉ cho tôi bà Hoàng Ranavalao phì nộn với gương mặt tròn như một vầng trăng màu cà phê sữa bao trùm bởi một nỗi buồn xa xứ. Người ngồi trong im lặng bên cạnh bà là "Le Prince d'Annam" (Hoàng tử Annam), chính bản thân ông ta cũng là một kẻ bị lưu đầy, người mảnh khảnh nhỏ bé, trên đầu đội một chiếc khăn (đóng) màu đen dường như đang run rẩy vì lạnh trong chiếc áo dài cũng màu đen và quần áo xanh màu trắng. Mỗi tình cảm sâu đậm giữa ông Hoàng tử Xứ Annam với gia đình Nam tước de Vialar có lẽ bắt nguồn từ một cử chỉ của Nam tước khi ông đích thân cởi chiếc áo choàng đang mặc trên người để khoác lên đôi vai gầy của ông hoàng bị lưu đầy đang run rẩy vì lạnh vào buổi sáng đầu tiên khi ông hoàng này mới đặt chân lên đất Algérie..."

"Ông Hoàng Xứ Annam, gầy guộc như một cây sậy, nói về hội họa, nói về họa thất (atelier) tại ngôi biệt thự của ông ở làng El Biar..."

Một người khách quen thuộc có mặt gần như thường xuyên tại các buổi họp mặt của bà Nam tước De Vialar là ông Louis Tirman, Toàn quyền Pháp tại Algérie. Toàn quyền Tirman là bạn thân của ông bà Nam tước De Vialar nên đã đối xử với Hoàng tử Xứ Annam, cũng là người được cả ông bà Nam

tước xem như là bạn, như là một vị khách quý tại thuộc địa Algérie chứ không phải là một người tù bị lưu đầy. Đó cũng là một trong những lý do mà Toàn quyền Tirman đã dành cho Vua Hàm Nghi một biệt thự khang trang rộng rãi tại làng El Biar trong khu đồi núi sang trọng Mustapha Supérieur từ ngày nhà vua mới đặt chân đến Algérie vào năm 1890 cho đến ngày Ngài lập gia đình sau đó hơn 15 năm.

Theo tài liệu của Pháp thì Vua Hoàng Hàm Nghi bị áp giải đưa xuống Thuận An vào ngày 21 tháng 11 năm 1888 rồi xuống tàu Comète vào Sài Gòn. Ngày 12 tháng 12 năm đó, nhà vua lại bị đưa lên tàu Biên Hoà và đến Algérie vào ngày chủ nhật 13 tháng 1 năm 1889, có lẽ Ngài đã gặp Nam tước Alfred de Vialar trong ngày này. Sau khi đến Alger, Ngài được đưa về trọ tại khách sạn L'Hôtel de la Régence trong 10 ngày và Toàn quyền Tirman đã tìm được toà biệt thự Villa des Pins, ở làng El Biar để cấp cho nhà vua. Sau đó, vào ngày 24 tháng 1 năm 1889, Toàn quyền Tirman mời Vua Hàm Nghi đến tiếp kiến và dùng cơm gia đình tại Phủ Toàn Quyền. Lúc bấy giờ nhà vua chưa nói tiếng Pháp, chỉ nói chuyện qua người thông dịch là Trần Bình Thanh. Thái độ lịch sự và nhã nhặn của viên toàn quyền, nhân vật cao cấp nhất của chính quyền thực dân Pháp tại Algérie đã gây được cảm tình với nhà vua và có lẽ nhờ vậy mà mối hận thù nung nấu trong lòng của Ngài đối với người Pháp tại đây cũng có phần giảm bớt. Tuy nhiên trong vòng gần một năm trời, Ngài từ chối không thèm học tiếng Pháp vì cho rằng đó là ngôn ngữ của bọn cướp nước, do đó Ngài chỉ nói tiếng Việt với ba người được cử đi theo săn sóc cho Ngài, ăn cơm Việt Nam do người đầu bếp Việt Nam nấu và đặc biệt là trong suốt 55 năm sống lưu đầy, Ngài luôn luôn để tóc búi "củ hành", đội khăn đóng và mặc áo dài đen đúng theo phong tục cổ truyền của người Việt Nam từ thế kỷ thứ 19.

Trần Đông Phong

Tham khảo:

7. Jules Roy: "Une soirée chez la Baronne de Vialar," trích trong "Les cheveux du Soleil" trên Internet.
8. Hứa Hoành: "Ái Giết Bùi Quang Chiêu?" trên Internet
9. Es'mma: « Le mariage du Prince d'Annam ». Es'mma là trang web của Hội Cựu Học Sinh các Trường Trung Học Alger, thủ đô nước Algérie. Hầu hết những tấm hình của Vua Hàm Nghi và bà Marcelle Laloë đều trích từ trang web của hội Es'mma, Alger.
10. Capitaine Gosselin: « Le Laos et Le Protectorat Français », trang 164-165.
11. Bertrand Auschitzky: "Baron Alfred de Vialar (1845-1926)", trên Internet.
12. Jules Roy: bài đã dẫn.

Mời quý độc giả tiếp tục đón đọc **Hàm Nghi: Một Nhà Ái Quốc, Một Nghệ Sĩ Đa Tài trong Kỳ III - Mối Tình Việt-Pháp Hàm Nghi-Marcelle Laloë.**

Mãi đứn quần trên ghế nhà trường để gậm nhấm môn Lịch sử Đảng, tôi vẫn không tài nào ngưng thắc mắc trong lòng. Muốn trao đổi với giáo viên, với những người xung quanh lắm lắm, nhưng sợ..., không dám nói ra, đành gộp nhặt vào các trang nhật ký.

Nhật ký sau giờ lịch sử Đảng

Ngày... tháng... năm...

Câu hỏi đầu tiên: Các anh các chị học Lịch sử Đảng để làm gì?

Đáp án từ những người có chuyên môn: Để hiểu biết, để nâng-cao-trình-độ-nhận-thức, để mở mang trí tuệ. Có những người như Lê Công Định, như Nguyễn Tiến Trung, không hiểu về chủ nghĩa Mác Lênin, không hiểu Lịch sử Đảng, nên mới xuyên tạc đường lối của Đảng, chống lại Đảng, chống lại nhân dân. Đó là những kẻ dốt nát, không biết suy nghĩ, không đủ trình độ để nhận-thức-đúng-đắn về vai trò của Đảng. Các anh các chị có điều kiện học tập nghiên cứu thì phải học cho NGHIÊM TÚC, thì mới nâng cao được trí tuệ, nâng cao nhận thức, mới biết yêu Đảng, theo Đảng.

Nghĩ thầm: Mấy cái trường đại học, cao học bên Tây rành thiệt. Mấy cha đó dốt đặc cán mai vậy mà cũng lấy bằng Thạc sĩ, Tiến sĩ om sòm. Thế giới cũng rành nữa! Bằng cấp của mấy người dốt đặc vậy mà cũng hùa nhau công nhận. Trong khi các vị Tiến sĩ, Thạc sĩ Việt Nam cực kỳ vững vàng về lý luận Mác Lê, cực kỳ cao cấp về nhận thức, cực kỳ xuất sắc về trí tuệ, thì chẳng ma nào thềm công nhận. Trái ngang thay! Mà cũng kì, chống lại Đảng là chống lại nhân dân? Chắc vì tôi chưa nắm vững lý luận nên mới không thấy được mối liên hệ này...

*

Ngày... tháng... năm...

Giáo trình Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam, Bộ Giáo dục và Đào tạo biên soạn, Nhà xuất bản Chính trị quốc gia xuất bản. Bài mở đầu: "Nhập Môn Lịch Sử Đảng Cộng Sản Việt Nam".

Trang 8 – Dòng 8: "...nếu **không** hiểu được mối liên hệ lịch sử tất yếu và qua đó hiểu tiến trình phát triển có thể có của các sự kiện, Đảng **mới có thể** đề ra được một đường lối chính trị hoàn chỉnh..."

Trang 16 – Dòng 6: "...quan niệm duy vật về lịch sử là chìa khóa để lý giải sự xuất hiện và phát triển của

đảng như là một kết quả tất yếu **cấu** lịch sử đấu tranh của nhân dân Việt Nam."

Trang 17 – Dòng 24: "... Hoạt động của Đảng trong quá khứ cơ bản là hoạt động lãnh đạo, **lên** lịch sử của Đảng chính là lịch sử của sự lãnh đạo cách mạng..."

Càng đọc càng thấy mình thật... thiếu năng trí tuệ. Giáo trình biên soạn công phu, trong sáng, tinh hoa thế này mà đọc hoài không hiểu nổi.

*

Ngày... tháng... năm...

Sách sử Đảng ca tụng rằng: "Với lòng yêu nước thương dân sâu sắc, bằng thiên tài trí tuệ và nhãn quan chính trị sắc bén, Nguyễn Ái Quốc đã ra đi tìm con đường cứu nước mới".

Mình nghĩ bụng: "Đất đai, biển đảo đang bị Trung Quốc xâm lấn, ngư dân Việt Nam bị ức hiếp như kẻ vô gia cư. Chủ quyền toàn vẹn lãnh thổ đang lung lay, Nguyễn Tiến Trung cũng học tập ở các quốc gia phát triển về phục vụ đất nước, sao lại bị cho là tên lưu vong phản quốc?"

*

Ngày... tháng... năm...

Sách báo ghi nhận: "Lê Công Định và Nguyễn Tiến Trung là những kẻ **ngu dốt**, ảo tưởng về chính mình. Đi du học Pháp, **biết tiếng Pháp bập bẹ** nhưng lại **mù lý luận**. Chính vì mù lý luận cho nên mới hành động sai lầm, **đi ngược lại lòng dân** thì sẽ bị bánh xe lịch sử nghiền nát".

Mình nghĩ thầm: "Bánh xe lịch sử là bánh xe nào, có nghiền nổi đám quan tham bụng phệ ăn trên ngồi trốc, tự cho mình cái quyền "làm cha thiên hạ" không? Vậy thì hãy nghĩ n họ trước khi họ đào hết tài nguyên, lấp hết sông ngòi, cướp hết đất điền, hủy hoại hết đạo đức xã hội, bán hết tắc đất cuối cùng của lãnh thổ non sông bởi vì chính họ đang đi ngược lại lòng dân".

*

Ngày... tháng... năm...

Cô giáo giảng trong giờ lịch sử Đảng: "Hội đồng soạn thảo Hiến pháp bao gồm các vị nhân sĩ yêu nước, do Bác Hồ làm chủ tịch. Vậy mà ngày nay có người tự cho mình cái quyền soạn thảo Hiến pháp mới, là Lê Công Định. Hiến pháp ấy được ai công nhận? Chỉ có những kẻ **ngu dốt** mới làm những chuyện như thế".

Mình thắc mắc: "Vậy những kẻ soạn thảo Hiến pháp rồi ngang nhiên vi phạm cái Hiến pháp của chính mình soạn thảo thì phải gọi là gì?"

*

Ngày... tháng... năm...

Sách Đảng viết về quyết định chuyển hướng chỉ đạo chiến lược cách mạng của Đảng năm 1939 "Hai nhiệm vụ chiến lược của cách mạng tư sản dân quyền mà Đảng đề ra từ năm 1930 là không thay đổi. Nhưng căn cứ vào tình hình, vào mâu thuẫn chủ yếu, Đảng quyết định đặt nhiệm vụ chống Đế quốc, giải phóng dân tộc lên hàng đầu và rải nhiệm vụ chống địa chủ phong kiến ra làm từng bước".

Mình bức đầu: "Vô số gia đình địa chủ yêu nước vào thời kỳ này đã hết lòng hết dạ ủng hộ cho Đảng Cộng sản, thế nhưng chẳng hiểu vì lý do nào họ bị cho là kẻ thù dân tộc?"

*

Ngày... tháng... năm...

Sử nước nhà lại có đoạn: "Doanh nhân Trịnh Văn Bô là chủ nhà 48 phố Hàng Ngang, quận Hoàn Kiếm Hà Nội, trước Cách mạng tháng Tám. Nhà của ông là nơi ra đời

bản Tuyên ngôn Độc lập khai sinh ra nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa. Khi cách mạng vừa thành công, gia đình ông Bô đã ủng hộ cho chính phủ 5147 lượng vàng. Gia đình ông Trịnh Văn Bô là **ân nhân của cách mạng**".

Mình lại vò đầu: "Sao không ai lấy tên vị ân nhân đáng kính này đặt cho tên đường hay tên trường học? Nếu không có sự giúp đỡ nhiệt thành của ông, cách mạng có sinh tồn qua được giai đoạn khó khăn đó, hay đã đi đâu về đâu trong cái vòng xoáy khắc nghiệt của lịch sử rồi?"

Và còn nhiều ngày tháng năm khác nữa...

*

Nghiên cứu lịch sử Đảng, nếu chịu mở mắt ra nhìn vào đời thực, sẽ thấy thêm một lần vận nước nguy nan. Nghiên cứu Lịch sử Đảng, nếu nghe và suy nghĩ trước khi tin, thì sẽ trút tiếng thở dài mỗi khi nghe cái câu "Đảng ta vĩ đại!"

Đảng ngày nay đã chẳng còn là Đảng của thường dân. Đảng là của những người đủ **trình độ**, đủ **trí tuệ** để nhắm mắt bịt tai trước triệu nỗi khổ đau, triệu lời ta thán, trước một tương lai mờ mịt không thấy đường ra.

Học kỳ vừa rồi, tôi đã xóa tất cả những chữ "ta" theo sau chữ "Đảng" trong giờ học Chủ nghĩa xã hội khoa học.

Học kỳ này, tôi đã, đang và sẽ tiếp tục làm điều đó trong giờ Lịch sử Đảng.

TIỂU TỐT SÀI THÀNH

The Soviet Story

Năm 2008, Edvin Snore, một đạo diễn người Latvia – quốc gia từng là thành viên trong Liên bang Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa Xô viết – công bố bộ phim tài liệu **"The Soviet Story"**, tạm dịch là "Câu chuyện Xô Viết", do ông thực hiện trong vòng mười năm, nhằm lý giải tại sao, năm 2006, châu Âu ban hành nghị quyết lên án chủ nghĩa cộng sản và tuyên bố, cần phải tổ chức xét xử những tội ác khủng khiếp chống lại loài người của chủ nghĩa cộng sản.

Tháng 1 năm 2006, Hội đồng châu Âu công bố nghị quyết lên án chủ nghĩa cộng sản. Nghị quyết này xác định chủ nghĩa cộng sản đã phạm nhiều tội ác khủng khiếp chống loài người. Đồng thời cần tổ chức xét xử những tội ác đó.

Sau một thời gian dài nghiên cứu, thống kê, giới sử gia ước tính, nỗ lực xây dựng những xã hội mới, quen được gọi là xã hội xã hội chủ nghĩa của các chính quyền cộng sản ở Liên Xô, Đông Âu, Cuba, Trung Quốc, Bắc Triều Tiên, Việt Nam, Campuchia dưới thời

Tượng đài kỷ niệm nạn nhân chế độ Cộng Sản tại Tiệp Khắc Polpot,... suốt giai đoạn từ cuối thế kỷ 19 đến hết thế kỷ 20 đã tước đoạt sinh mạng của chừng 100 triệu người.

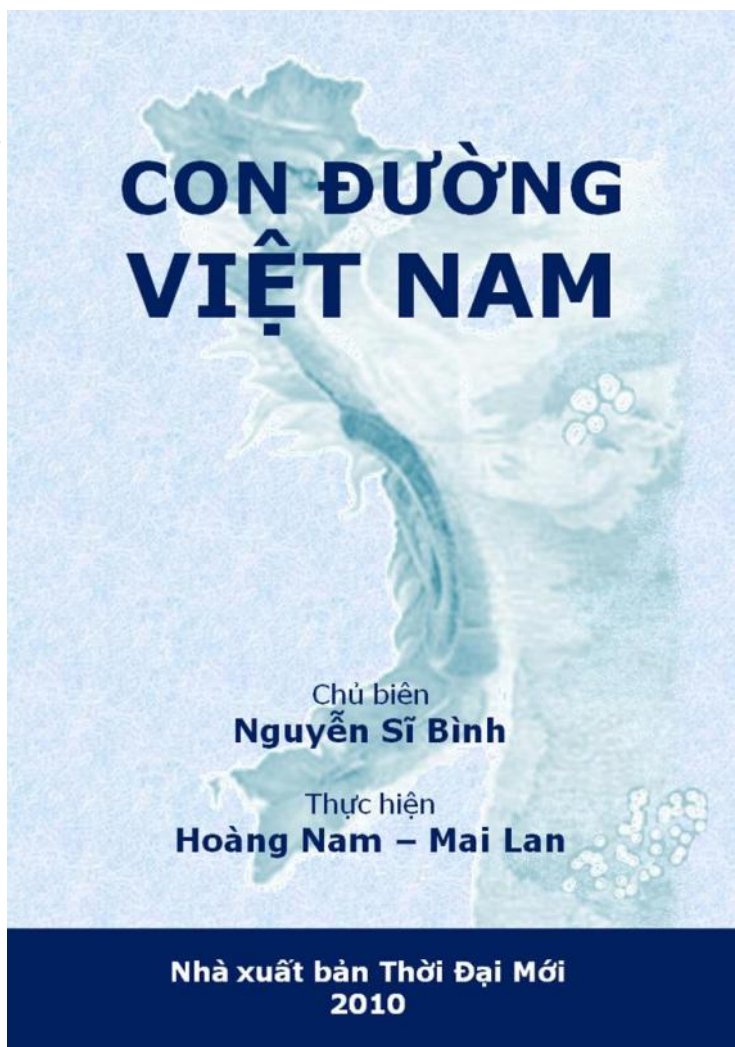
(Theo www.MeHangCuuGiup.info)

Như các số trước, Tạp chí Thanh Niên PHÍA TRƯỚC số 35 tiếp tục giới thiệu đến quý bạn đọc phần trích đoạn trong Con Đường Việt Nam, liên quan đến đời sống xã hội của nhân dân Việt Nam. Xem thêm tại <http://cdvn.wordpress.com>.

Quan tâm an sinh xã hội, sức khỏe cộng đồng

Bức tranh của an sinh xã hội hiện nay nổi lên nhiều gam màu báo động. Theo thống kê, trong 4% ngân sách dành cho an sinh xã hội thì 2/3 dùng vào bảo hiểm dài hạn như trợ cấp thương binh và gia đình liệt sĩ, lương hưu cho công chức... trong khi nhóm hộ gia đình này thường không khó khăn. Những người thu nhập thấp phần lớn từ nông thôn tự phát tập trung về thành thị, do không đáp ứng yêu cầu có nơi cư trú và hộ khẩu ổn định nên vẫn nằm ngoài danh sách được hưởng dự án, công trình hay những hình thức trợ giúp khác. Người nghèo ở nông thôn và miền núi không có điều kiện mua bảo hiểm y tế, bảo hiểm xã hội nên càng không thể thụ hưởng lợi ích từ đóng góp chung toàn xã hội mà mọi người có thể san sẻ cho nhau. Đó là chưa kể tình trạng người nghèo phải trả quá nhiều khoản phí, nhất là giáo dục, y tế, các cuộc vận động đóng góp hàng năm tại địa phương.

Hãy nhìn vào ba đối tượng đáng được hưởng chính sách an sinh xã hội. **Trẻ em:** Việt Nam là nước có nhiều nhất các dạng trẻ em đặc biệt khó khăn: trẻ cơ nhỡ bị bỏ rơi, sống vỉa hè đường phố, có dấu hiệu vi phạm pháp luật, bị ngược đãi hành hung, bị lạm dụng sức khỏe nhiều mặt, sống trong gia đình nghèo suy dinh dưỡng và gia đình không ổn định, mồ côi khuyết tật và bị bệnh nan y, sơ sinh bị bỏ rơi, sống ở các trung tâm xã hội và cơ sở thiện nguyện, bị bắt và bán ra nước ngoài... Con số cả nước chưa thống kê đầy đủ nhưng chắc chắn có cả hàng triệu. Câu hỏi đặt ra là: xã hội vẫn tiếp tục tổ chức hoạt động từ thiện giúp đỡ hay phải tìm nguyên nhân khắc phục không để các em tiếp tục bị bơ vơ, bị đẩy ra khỏi vòng tay bảo vệ chăm sóc của người lớn, rơi vào xã hội quá sớm một cách vô thừa nhận, tạo điều kiện cho các em tái hòa nhập gia đình? **Người cao tuổi:** có xu hướng đơn côi, gần một nửa chưa được nghỉ mất sức ở tuổi 70 - 75, không ít ông bà cụt trong những

chiếc xe lăn, trên tay là xấp vé số, đằng sau là những người khỏe mạnh đẩy đi bán hoặc sáng đưa đi chiều mang về theo kiểu chần dặt. **Người khuyết tật:** hơn 5 triệu người khuyết tật chiếm 6,3 % dân số nằm trong gần 8% hộ gia đình nghèo; đã khuyết tật vẫn bị ngăm phân biệt lý lịch qua chính sách trợ cấp xã hội; một cuộc điều tra ở bốn tỉnh các miền cả nước cho thấy gần 75% người khuyết tật 15 tuổi trở lên không có việc làm phải sống trong điều kiện tạm bợ; không ít người khuyết tật phải tự xin ăn và vẫn tồn tại kỳ thị xem người khuyết tật dựa dẫm ỷ lại, đáng phải chịu số kiếp, bị lãng mạ hoặc bỏ mặc không chăm sóc, không cho ăn, khóa nhốt riêng một chỗ...

Về sức khỏe cộng đồng, riêng ở học đường đã có khoảng 20% học sinh bị cong vẹo cột sống, cận thị do kích thước bàn ghế, tư thế ngồi, ánh sáng, mang vác nặng.... Các trường học đều thiếu cán bộ y tế có chuyên môn, 5 nội dung và 8 nhiệm vụ y tế học đường không được triển khai thường xuyên. Phương tiện thông tin đại chúng cho thấy các vụ ngộ độc thực phẩm, buôn bán thực phẩm không rõ

nguồn gốc, bị hôi thối, chế biến không đảm bảo, ăn uống via hè lẽ đường ô nhiễm bụi bặm, ruồi nhặng cùng các yếu tố mất vệ sinh. Đừng nghĩ rằng nhận xét của khách du lịch: "*Việt Nam là bếp ăn của thế giới*" chỉ hàm chứa khen ngợi, từ đó mà cứ tự hào quảng cáo món ăn Việt!

Cục An toàn vệ sinh thực phẩm kiểm tra gần 100 mẫu thực phẩm bày bán, kết luận hầu hết bị ô nhiễm nặng. Ớt bột bị trộn màu công nghiệp quá mức cho phép, trái cây bị "*tắm*" trong hóa chất giữ độ tươi, mỡ nhiễm bẩn và đã cháy đem tái chế dùng lại, nước giải khát chế biến thủ công có chất ung thư dầy, các loại rau củ quả thực phẩm không có giấy chứng nhận rõ nguồn gốc, tinh men pha nước lã thành rượu gây nhiều vụ đột tử và ngộ độc, thực phẩm chế biến có hàn the, gà đông lạnh nằm tồn kho cả năm mang ra bán, nhiều cơ sở giết mổ lậu không đảm bảo vệ sinh... Tất cả những thực phẩm trên được ăn uống thì rõ ràng **bệnh theo miệng mà vào**.

Mặt khác, môi trường sống bị ô nhiễm từ đất đai, không khí, nguồn nước, tiếng ồn, đến các loại dịch bệnh lây lan... tác hại lớn đến sức khỏe. Hiện nay, 80% người bệnh bị "*nhờn*" các loại thuốc do bán - mua sử dụng không qua khám và kê toa từ bác sĩ, khi đã bệnh nặng chữa trị thêm khó khăn. Một hiện tượng khác ai cũng thấy nhưng không ai lên tiếng là 53% người hút thuốc lá, hầu hết nơi đông người, làm cho ít nhất 20% người không hút hít phải thụ động khói thuốc. Đầu năm 2010 nhà nước lại có văn bản quy định phạt tiền đối với người hút thuốc nơi công cộng, nhưng không ai quan tâm và vẫn tiếp tục chẳng thu được một đồng nào tiền phạt! Nhiều vùng từng xảy ra dịch cúm gia cầm, nhưng lực lượng đủ để quản lý tiêm phòng, kiểm tra mua bán và giết mổ chặt chẽ là chuyện không dễ. Trước đây, vào thời kỳ khó khăn, tình trạng trẻ em suy dinh dưỡng chiếm tỉ lệ lớn, nay vẫn chưa khắc phục hết... Khi phương tiện thông tin đại chúng cảnh báo hiện trạng trên thì đã là lúc chính thức **họa theo miệng mà ra!**

Một thời gian dài, chủ trương xây dựng nhà ở chung cư cho người thu nhập thấp không được quan tâm. Khi bắt đầu thực hiện, ngay khâu phân phối đã có đăng ký mua đi bán lại lấy lãi. Hàng triệu công nhân các đô thị Việt Nam ở thuê những xóm nhà trọ tư nhân,

để có được căn hộ chung cư có lẽ chỉ là giấc mơ cổ tích! Ngay cả chính sách xóa đói giảm nghèo là chủ trương đúng nhưng cũng có bất cập: tạo ra cơ sở gì lâu dài ổn định cuộc sống sau "*cú hích*" ban đầu, một bộ phận thu nhập ở mức trung bình không phải đã hết khó khăn nhưng không được thụ hưởng quyền lợi này, chuẩn quy định diện đói nghèo vừa cứng nhắc lại vừa bị lợi dụng nhiều mặt... Vì sao có lãnh đạo đảng - chính quyền muốn địa phương được ghi danh vào diện đói nghèo, vào rồi lại không muốn xóa khỏi danh sách, nếu không phải đó là biểu hiện mới của thụ động ý lại "*chờ sung rụng*"?

Lãnh đạo đất nước cần điều chỉnh lại chính sách an sinh xã hội, bảo vệ sức khỏe cộng đồng một cách bao quát, cân bằng trên các lĩnh vực và đối tượng, nhất là tập trung cho đối tượng không được nhận sự trợ giúp. Về chính sách vĩ mô, an sinh xã hội cần có một bộ ngành quản lý và xúc tiến triển khai thay vì ghép vào ngành lao động thương binh xã hội đã quá tải như hiện nay. Mặt khác, cần liên kết các nỗ lực toàn xã hội, hạn chế tính bất cập và thiếu đồng bộ, cần thường xuyên huy động nhiều nguồn lực, vốn vay ưu đãi phải đầu tư đúng hướng. An sinh xã hội và sức khỏe cộng đồng là quyền cơ bản mà con người được hưởng thụ trong xã hội văn minh, không phân biệt thể chế và đối tượng ưu tiên. Lĩnh vực này phải tạo ra tinh thần đoàn kết, chia sẻ và tương trợ khi gặp rủi ro. Việt Nam cần có những chương trình thực tiễn, không để người dân bị đói (zero hunger program) và trẻ em không được đến trường (no child left behind). Từ đó, chính sách mới tạo ra sự đồng thuận, bình đẳng và công bằng, tăng cường chất lượng sống. Một hệ thống an sinh xã hội và chăm sóc sức khỏe cộng đồng tốt sẽ nâng cao năng suất lao động, làm nền móng vững chắc cho phát triển kinh tế xã hội. Đó mới cũng là thước đo đánh giá xã hội ưu việt, nhân văn.

Trích **Con Đường Việt Nam**
<http://cdvn.wordpress.com>

TIN QUỐC TẾ

Tràn Dầu Tại Vịnh Mexico

Những nỗ lực giải quyết vụ dầu loang khủng khiếp trong vùng Vịnh Mexico sẽ làm tiêu tốn hơn 6 triệu USD một ngày. Công ty dầu khí Anh British Petroleum vừa loan báo

tin và cho biết họ dự trù sẽ đặt một cái nắp chụp bằng thép được thiết kế đặc biệt để chặn việc dầu loang có nguy cơ gây ra một thảm họa đối với môi trường ở ngoài khơi vùng biển phía nam của Hoa Kỳ, do tai nạn tràn dầu của một chiếc tàu chở dầu trong vùng vịnh Mexico vào tháng rồi. Tai nạn tràn dầu này đã làm thiệt mạng 11 công nhân và hàng ngàn thùng dầu đổ ra biển mỗi ngày, đe dọa môi trường thiên nhiên và cuộc sống của cộng đồng sống bằng nghề cá dọc theo bờ biển Hoa Kỳ trong vùng Vịnh Mexico.

Tổng thống Hoa Kỳ Barack Obama đã gặp gỡ một người đồng chủ tịch ủy ban mà ông đã lập ra để cố vấn cho chính phủ về việc cho phép khoan dầu ngoài khơi thêm lục địa của Hoa Kỳ. Nếu những luật lệ trong sách vở không đủ để ngăn chặn những trường hợp tai nạn như vậy trong tương lai thì những luật lệ này sẽ phải thay đổi, đó là mục đích của chính phủ trong việc cải tổ nếu thấy cần thiết. Trong khi đó công ty BP vẫn còn đang sửa soạn thực hiện việc đặt một chiếc phễu lên trên giếng dầu đang tràn dưới đáy biển vùng vịnh Mexico. Nếu việc này thất bại thì hơn 19,000 thùng dầu mỗi ngày sẽ tràn ra vùng vịnh cho đến khi những giếng dầu khẩn cấp khác được đào chung quanh, có nghĩa là sẽ kéo dài cho đến tháng 8.

Tổng thống Obama nói kết quả của tai nạn này là đã có những người tử nạn, các cơ sở thương mại bị ảnh hưởng, những cộng đồng ngư dân nay đang gặp cảnh khó khăn về kinh tế, và những ảnh hưởng về môi sinh có thể kéo dài đến cả thập niên. Nạn dầu loang đã tràn đến hơn 100 dặm ở vùng bờ biển tiểu bang Louisiana. Với mùa bão Đại Tây Dương đang kéo đến, các chuyên gia lo ngại rằng một cơn bão lớn sẽ còn đẩy thêm dầu vào bờ biển, và thúc hối công ty BP và chính quyền Hoa Kỳ phải mau chóng ngăn chặn tình trạng hiện nay.

Nhật Bản Chọn Bộ Trưởng Tài Chánh Naoto Kan Làm Tân Thủ Tướng

Bộ trưởng Tài chánh Naoto Kan, một giới chức bảo thủ nổi tiếng trong trận chiến chống quan liêu, đã được bầu làm tân Thủ tướng Nhật Bản trong một cuộc biểu quyết của đảng đương quyền vào sáng ngày 4/6 để chuẩn bị cho cuộc bầu cử Hạ viện vào tháng tới. Ông Kan, 63 tuổi, Thủ tướng thứ 5 của Nhật Bản trong vòng 3 năm, sẽ lèo lái đất nước chống lại tình trạng nợ nần chồng chất với thể hệ già ngày một gia tăng, và tìm cách cải thiện an ninh với đồng minh Hoa Kỳ trong lúc Trung Quốc bành trướng thế lực quân sự.

Ông Hatoyama, người mà sự hậu thuẫn của dân chúng bị giảm sút, đã từ chức vào hôm 3/6, tức là khoảng 8 tháng sau khi Đảng Dân chủ chiến thắng áp đảo trong cuộc bầu cử nhờ sự cam kết cắt giảm chi tiêu hoang phí, kiểm soát chế độ

quan liêu và cung cấp tiền mặt cho giới tiêu thụ để kích thích nhu cầu trong nước. Sự ra đi đột ngột của ông đã gây lo lắng cho các nhà đầu tư là chính quyền có thể sẽ trì hoãn những nỗ lực trong việc cắt giảm công trái mà hiện nay đã tăng gấp đôi tổng sản lượng quốc gia.

Hội Đồng Bảo An Liên Hiệp Quốc Họp Khẩn Cấp Về Vụ Do Thái Tấn Công Hải Đội Cứu Trợ Gaza

Hội Đồng Bảo An Liên Hiệp Quốc đã mở phiên họp đặc biệt sau khi thủy quân lục chiến Do Thái xông lên một chiếc tàu Thổ Nhĩ Kỳ đang tiến về dải Gaza, sát hại 9 nhà hoạt động và tạo nên một cuộc khủng hoảng ngoại giao quốc tế.

Các nước Âu châu cũng như Liên Hiệp Quốc và Thổ Nhĩ Kỳ đã lên tiếng bày tỏ sự chấn động và tức giận trước kết thúc đẫm máu của cuộc tấn công vào các nhà vận động cứu trợ quốc tế muốn phá vỡ cuộc phong tỏa của Do Thái tại dải Gaza. Anh quốc đã kêu gọi Do Thái phải chấm dứt ngay cuộc phong tỏa khu vực này. Vì con số thương vong cao trong biến cố này, giờ đây Do Thái có nhiệm vụ phải cung cấp bản báo cáo đầy đủ về những sự việc xảy ra cho cộng đồng thế giới được

biết.

Thủ tướng Do Thái là ông Benjamin Netanyahu vẫn tỏ ra cương quyết khi thề rằng sẽ tiếp tục phong tỏa dải Gaza mà ông nói là điều cần thiết về an ninh cho quốc gia của mình. Ông Netanyahu nói giảm bớt việc kiểm soát sẽ khiến cho phe Palestine có thể đưa những phi đạn của Iran vào khu vực này, đe dọa không những chỉ Do Thái mà còn cả Âu châu.

Nguyên Nhân Chiếm Tàu Nam Hàn Bị Nổ Và Chìm Là Do Trúng Thủy Lôi Của Bắc Hàn

Sáng 19/5, Nam Hàn nói có những bằng chứng rõ ràng là một chiếc tiềm thủy đình của Bắc Hàn đã phóng thủy lôi làm cho một trong những chiếc tàu hải quân của Nam Hàn bị nổ và chìm trong vùng Hoàng Hải vào tháng 3, gây tử vong cho 46 thủy thủ. Những phần của trái thủy lôi được tìm thấy tại hiện trường ngoài khơi vùng duyên hải miền tây bán đảo Triều Tiên cho thấy chúng giống như loại vũ khí do Bắc Hàn chế tạo mà Nam Hàn từng có cách đây 7 năm. Trong cuộc họp báo truyền hình tại Thủ đô Hán thành, ông Yoon Do-kyung, trưởng toán điều tra nói loại vũ khí được dùng là một trái thủy lôi nặng khoảng 250 kilo do Bắc Hàn chế tạo. Toán điều tra cũng trưng bày chiếc chong chóng của trái thủy lôi tìm thấy tại hiện trường có dấu ấn

của Bắc Hàn.

Bắc Hàn không những phủ nhận trách nhiệm mà còn cáo giác chính quyền bảo thủ Nam Hàn đã lợi dụng việc này để đạt mục tiêu chính trị làm cho mối liên hệ giữa hai miền càng trở nên tồi tệ hơn. Bắc Hàn cũng hăm dọa sẽ đóng cửa biên giới, và việc này có thể cũng sẽ ảnh hưởng đến công viên kỹ nghệ liên doanh Kaesong, nơi có khoảng hơn 100 hãng xưởng của Nam Hàn đang làm việc. Quốc hội Bắc Hàn mà họ gọi là Viện Tối Cao Nhân Dân được triệu tập vào ngày 7 tháng 6, tức 2 tháng sau khi những dân biểu bù nhìn thông qua bản hiệu đính hiến pháp để gia tăng quyền hành cho Chủ tịch Kim Chấn Nhật.

Trong cuộc họp báo tại Thủ đô Hán thành, bà Clinton nói cần phải có biện pháp mạnh đối với việc Bắc Hàn đánh chìm chiếc chiến hạm của Nam Hàn, đồng thời cho biết Hoa Thịnh Đốn đang suy nghĩ về việc buộc Bình壤 phải chịu trách nhiệm về hành động khiêu chiến nay. Nam Hàn nói họ sẽ yêu cầu Hội đồng Bảo an Liên Hiệp Quốc có biện pháp với Bắc Hàn.

Anh Quốc Có Thủ Tướng Trẻ Nhất

Lãnh tụ Đảng Bảo Thủ David Cameron 43 tuổi, đã trở thành Thủ tướng trẻ nhất trong 200 năm của Anh sau khi ông Gordon Brown từ chức, chấm dứt 13 năm cầm quyền của Đảng Lao Động. Ông Cameron nói ông nhắm đến việc thành lập một chính quyền liên hiệp với đảng về hạng 3 trong cuộc bầu cử là đảng Dân Chủ Tự Do, sau khi Đảng Lao Động của ông chiếm đa số ghế nhưng vẫn chưa đủ đa số trong cuộc bầu cử toàn quốc hồi vào đầu tuần tháng 5.

Ông Cameron nói hai ông sẽ vượt qua mọi dị biệt về đảng phái và làm

việc cật lực vì sự nghiệp chung và lợi ích quốc gia. Ông đặt mục tiêu giúp xây dựng một xã hội có trách nhiệm hơn, những người có khả năng cần cố gắng hơn và những người không có khả năng sẽ được giúp đỡ. Trước đó khi từ giã, cựu Thủ tướng Brown nói ông yêu công việc không phải vì quyền uy, chức vụ hay nghi lễ, vì tiềm năng có thể đưa đất nước này trở nên công bình hơn, dung thứ hơn, xanh hơn, dân chủ hơn, thịnh vượng hơn, công bằng hơn và tạo ra một nước Anh vĩ đại hơn.

Hồng Kông Kỷ Niệm 21 Năm Sự Kiện Thiên An Môn

Trong những bộ đồ đen hoặc trắng, tối ngày 3 tháng 6 hàng trăm ngàn người tại Hong Kong đã cầm nến tụ tập lại thành một biển ánh sáng để tưởng nhớ đến những người tranh đấu cho dân chủ bị thảm sát tại quảng trường Thiên An Môn cách đây đúng 21 năm. Trong lúc chính quyền Trung Quốc tìm cách xóa những vết tích của của vụ tàn sát cách đây hai thập niên, và những ngày gần đây họ cũng đã gia tăng an ninh chung quanh hiện trường này, thì tại Hong Kong dân chúng được quyền tự do công khai đòi Bắc Kinh phải mở lại vụ án ngày 4 tháng 6 năm 1989 để công bố số người bị quân đội giết chết. Buổi thắp nến nguyện cầu này được tổ chức giữa lúc những người biểu tình thuộc phe dân Dân Chủ ở Hong Kong đang chiến đấu chống lại chính quyền đối với việc mà họ nói là trì trệ trong tiến trình cam kết thực hiện quyền đầu phiếu trực tiếp.

Mỗi năm cứ đến ngày kỷ niệm là những người chống đối và gia đình của các nạn nhân đều bị công an quản chế tại gia. Mặc dù dân chúng Hong Kong nhìn nhận có những tiến bộ kinh tế kể từ năm 1989, nhưng

họ vẫn không thể nào quên được vụ đàn áp ngày 4 tháng 6. Một cuộc thăm dò gần đây cho thấy có đến 60% dân chúng Hong Kong muốn Trung Quốc đảo ngược bản án ngày 4 tháng 6 năm 1989.

Quốc Hội Thái Lan Thảo Luận Việc Luận Tội Chính Quyền Trong Vụ Đàn Áp Người Biểu Tình

Các nhà lập pháp đối lập tại Thái Lan đã bắt đầu họp bàn về việc Thủ tướng Abhisit Vejjajiva kêu gọi quân đội đàn áp những người biểu tình chống chính quyền. Phe đối lập đề nghị biểu quyết bất tín nhiệm Thủ tướng Abhisit và 5 thành viên nội các về những cáo giác khác nhau: từ vi phạm nhân quyền đến quản trị kém về kinh tế.

Thế nhưng phe của chính quyền tại Quốc hội chắc chắn sẽ chiến thắng nhờ sự hậu thuẫn của những đồng minh. Ông Witthaya Buranasiri, thủ lĩnh của phe đối lập nói rằng khi ra lệnh cho quân đội dùng vũ khí để giết hại những người biểu tình đòi dân chủ và không theo những biện pháp tiêu chuẩn, chính quyền đã gây nên nhiều thương vong.

Ông Abhisit quy trách nhiệm những vụ bạo động này cho những dân quân trà trộn trong số những người biểu tình ôn hòa. Các cuộc biểu tình ôn hòa bắt đầu từ tháng 3 đã biến thành bạo động với những vụ nổi loạn vào tháng Tư gây tử vong cho ít nhất 88 người và làm cho gần 2000 người khác bị thương.

Mỹ Hồi Thúc Âu Châu Hành Động Để Cứu Nguy Tài Chính

Bộ trưởng Tài chính Hoa Kỳ Timothy Geithner đang hồi thúc các Bộ trưởng Tài chính châu Âu hãy

nhANH chóng có hành động mạnh để trấn an các thị trường rằng sẽ không để cho cuộc khủng hoảng tài chính châu Âu lan rộng. Ông Geithner lên tiếng tại Luân Đôn sau các cuộc thảo luận với Bộ trưởng Tài chính của Anh là ông George Osborne vào lúc khởi sự cuộc thảo luận khác kéo dài nhiều ngày tại các thành phố khác của châu Âu, với các giới chức cao cấp nhất về tài chính của Đức và Liên Hiệp châu Âu.

Các cuộc thảo luận diễn ra trong lúc Hoa Kỳ, Đức và các quốc gia Liên hiệp châu Âu bất đồng ý kiến về phương thức nào tốt nhất để điều tiết hệ thống tài chính sau cuộc khủng hoảng kinh tế tệ hại nhất trong vòng nhiều thập niên nay. Bộ trưởng

tài chính Hoa Kỳ đang thảo luận về kế hoạch cứu nguy do các quốc gia châu Âu phối hợp soạn thảo sau cuộc khủng hoảng nợ nần của Hy Lạp. Ông đưa ý kiến là kế hoạch này có những yếu tố hợp lý, nhưng cần phải được thực thi. Nước Đức nói cần phải có thay đổi trong Hiệp ước châu Âu để cho phép thực hiện những trừng phạt gắt gao hơn nhằm vào các quốc gia nào để cho ngân sách thâm thủng quá mức có thể gây bất ổn cho đồng euro.

Cộng Sản Cuba Nhượng Bộ Trên Vấn Đề Tù Chính Trị

Nhà cầm quyền cộng sản Cuba đã bắt đầu chuyển 6 tù chính trị đến những trại giam gần gia đình của họ. Những tù chính trị này nằm trong số 53 nhà đối lập mà vào năm 2003 đã bị kết án tù từ 6 đến 28 năm. Đây là cử chỉ đầu tiên của chủ tịch Raul Castro nhờ trung gian của Giáo hội Công giáo Cuba, từ nhiều ngày qua vẫn vận động cho việc trả tự do cho những người bị giam vì lý do chính trị ở nước này.

Chế độ Cộng sản Cuba đã bị áp lực ngày càng mạnh của quốc tế kể từ cái chết của tù chính trị Orlando Zapata vào tháng 2 năm nay, sau một cuộc tuyệt thực kéo 85 ngày. Phe đối lập Cuba tố cáo chính quyền Castro đã để mặc cho ông Zapata chết. Nghị Viện Âu Châu ra nghị quyết lên án cái chết tàn nhẫn và có thể tránh được của ông Zapata. Hoa Kỳ và Liên Hiệp Châu Âu nhân vụ này đã lên tiếng yêu cầu Cuba phóng thích 200 tù chính trị. Kết quả cuộc thương lượng nói trên là quyết định vừa được loan báo chuyển một số tù chính trị về giam ở gần nhà, thuận tiện hơn cho thân nhân khi thăm viếng. Chính quyền Cuba cũng hứa với các lãnh đạo Giáo hội là sẽ cho nhập viện chữa trị một số tù chính trị bệnh nặng.

PHÍA TRƯỚC tổng hợp

Ariel Sigler, một tù nhân chính trị tại Cuba, được trả tự do hôm 12/6 (Ảnh: AP/Frank Reyes)

TIN VIỆT NAM

Chính trị

Phiên tòa các nhà hoạt động dân chủ

Sau phiên toàn kéo dài một ngày, chiều ngày 11/5, phiên tòa phúc thẩm xét xử các nhà hoạt động dân chủ đã kết thúc. Không như nhiều người trông đợi, phiên phúc thẩm TAND Tối cao tại TP Hồ Chí Minh đã không giảm án cho hai nhân vật bất đồng chính kiến là luật sư Lê Công Định và doanh nhân Trần Huỳnh Duy Thức. Tòa giảm hình phạt cho người thứ ba có đơn kháng án là doanh nhân Lê Thăng Long từ 5 năm xuống còn 3 năm 6 tháng tù giam. Ông Long sẽ phải thực hiện thêm 3 năm quản chế sau khi mãn án.

Thạc sỹ thông tin Nguyễn Tiến Trung, vì không kháng án, nên chỉ xuất hiện trước tòa với tư cách nhân chứng.

Viện Kiểm sát Nhân dân, tức cơ quan công tố, vào cuối buổi sáng đã đề nghị Hội đồng xét xử bác kháng cáo của các bị cáo, y án sơ thẩm. Tổ chức theo dõi nhân quyền Human Rights Watch có trụ sở tại New York ra thông cáo kêu gọi tòa hủy án đối với bốn nhà bất đồng chính kiến và trả tự do ngay cho họ.

Cũng về các nhà dân chủ, trong tháng 5 qua, luật sư Lê thị Công

Nhân bị an ninh Việt Nam "hành xử thô bạo". Theo BBC, ngày 28/5 nữ luật sư Lê thị Công Nhân đã bị an ninh Hà Nội bắt tại quán café và áp giải về đồn, câu lưu tại đó đến 10h đêm. Lý do được đưa ra ở đây là chị vi phạm lệnh quản chế khi gặp mặt hai người nước ngoài trong một quán café. Chị cũng cho biết không bao giờ từ bỏ lý tưởng của mình.

Đầu tháng 6, nhà dân chủ Tạ Phong Tần lại gặp rắc rối. Tin từ RFA cho hay, nhà dân chủ Tạ Phong Tần bị công an TPHCM giam giữ sau khi chị bị hành hung tại một tư gia. Theo chị Dương Thị Tân, vợ blogger Điều Cày, thì vụ hành hung mới nhất này có sự dàn dựng.

Chủ quyền quốc gia - Quốc phòng

Về chủ quyền quốc gia, trong sáng ngày 11/5 đã diễn ra lễ khai mạc Hội nghị Bộ trưởng Quốc phòng ASEAN. Ông Phùng Quang Thanh, Bộ trưởng Bộ Quốc phòng cho biết, các nước ASEAN đang triển khai việc tuần tra chung trên biển, thiết lập đường dây nóng giữa các đơn vị hải quân.

Ngày 16/5, Trung Quốc bắt đầu áp lệnh cấm đánh cá lên vùng biển Hoàng S-a Trường Sa thuộc chủ quyền Việt Nam. Hôm 06/05, Việt Nam đã lên tiếng phản đối lệnh cấm của Trung Quốc, cho đó là "vi phạm chủ quyền của Việt Nam tại quần đảo Hoàng Sa và Trường Sa, vi phạm quyền chủ quyền và quyền tài phán của Việt Nam tại vùng đặc quyền kinh tế". Lời phản đối này bị Trung Quốc để ngoài tai, trong khi giới quan sát lo lắng rằng lệnh cấm đánh bắt của Trung Quốc sẽ đổ dầu vào chảo lửa biển Đông đang ngày càng tăng nhiệt.

Vào tháng 5 năm ngoái, Trung Quốc cũng ra lệnh cấm đánh bắt cá trên một số vùng biển, trong đó có vùng thuộc chủ quyền của Việt Nam. Từ đầu tháng 4 vừa rồi, Trung Quốc cử hai tàu ngư chính đi tuần tra thường xuyên trên vùng biển gần quần đảo Trường Sa của Việt Nam. Tất cả những hành động này đều bị Việt Nam phản đối.

Ngày 17-5, Văn phòng UBND tỉnh Bình Định cho biết từ ngày 26-5 đến 15-7, Tổng Công ty Thăm dò - Khai thác dầu khí (PEVP) Chi nhánh TP.HCM và Công ty Origin Energy (Úc) tiến hành khảo sát địa chấn phục vụ cho việc thăm dò dầu khí tại vùng biển các tỉnh Bình Định, Quảng Ngãi.

Tàu khảo sát địa chấn mang tên Aquila Explorer (quốc tịch Panama, dài 71 m, rộng 17,5 m) kéo theo một cáp địa chấn dài 7 km sau đuôi tàu. Hộ tống tàu thăm dò địa chấn có bốn tàu bảo vệ của Hải quân Việt Nam và Tổng Công ty Thăm dò - Khai thác dầu khí. Hoạt động này diễn ra tại thềm lục địa Việt Nam nhưng lại liên tiếp bị những sự phản đối ngang ngược của Trung Quốc.

Ngày 19/5, Hội nghị chính sách an ninh Diễn đàn khu vực ASEAN (ARF) đã khai mạc tại Đà Nẵng, với sự tham gia của 26 nước, Liên minh châu Âu và đại diện Thư ký ASEAN. Hội nghị do ông Nguyễn Chí Vịnh, Trung tướng Thứ trưởng Bộ Quốc phòng chủ trì phiên khai mạc. Chủ đề thảo luận tại hội nghị là "Phát huy hơn nữa các tiềm năng của ARF trong giải quyết các thách thức an ninh phi truyền thống tại khu vực."

Hội nghị tập trung trao đổi, đánh giá khái quát về tình hình an ninh quốc tế và khu vực và báo cáo tình nguyện về chính sách an ninh

(ASPC) của các thành viên tham dự. Hội nghị diễn ra trong bối cảnh căng thẳng tại biển Đông lên cao sau khi Trung Quốc ra tuyên bố cấm đánh bắt cá, trong đó có cả những khu vực đánh cá truyền thống và chủ quyền của Việt Nam.

Trao đổi bên lề hội nghị, Phó Tổng Tham mưu trưởng Quân đội Trung

Quốc, Thượng tướng Mã Hiếu Thiên khẳng định quân đội Trung Quốc có nhiệm vụ phòng thủ, không đe dọa an ninh của quốc gia nào. Tuy nhiên, lời nói và phát biểu của Trung Quốc có vẻ như luôn đi ngược với những hành động của họ trong thời gian qua.

Hôm 25/5, Trung Quốc đã chính thức khai thông mạng điện thoại di động ở Đá Chử Thập, và tiếp tục trong chuỗi những hành động triển khai chủ quyền ở quần đảo Hoàng Sa-Trường Sa của Việt Nam.

Ngày 4/6, Việt Nam tham gia diễn đàn an ninh khu vực tại Singapore. Bộ trưởng Phùng Quang Thanh được báo chí dẫn lời cảnh báo rằng trong giải quyết vấn đề biển Đông "phải hết sức sáng suốt, hết sức tinh táo". Tại diễn đàn an ninh mang tên Đối thoại Shangri-La (04/06-06/06), ông Phùng Quang Thanh đã có tiếp xúc với Bộ trưởng Quốc phòng Hoa Kỳ Robert Gates ngay trong ngày đầu tiên và với Phó Tổng Tham mưu trưởng Quân Giải phóng Nhân dân Trung Quốc Mã Hiếu Thiên vào hôm cuối cùng.

Cuộc Đối thoại chiến lược về chính trị -an ninh-quốc phòng lần thứ ba giữa Việt Nam và Hoa Kỳ cũng đã diễn ra hôm 08/06. Việt Nam và Mỹ đã nâng cấp đối thoại chiến lược về quốc phòng giữa hai nước từ cấp chuyên viên lên cấp Thứ trưởng Bộ Quốc phòng.

Hoạt động chính trị trong nước lớn nhất là vào ngày 20/5, Quốc hội khóa XII chính thức khai mạc và dự kiến kết thúc vào ngày 19/6.

8/25 chỉ tiêu của năm 2009 chưa đạt kế hoạch đề ra sẽ được xem xét, mổ xẻ. Khả năng tăng trưởng kinh tế, điều chỉnh chỉ tiêu lạm phát năm 2010 cũng sẽ được đại biểu đánh giá, quyết định.

Và trong khuôn khổ cuộc họp này, đề án xây dựng đường sắt cao tốc Bắc Nam trị giá 56 tỷ USD đã và đang được dư luận quan tâm sâu sắc, đã nổ ra nhiều ý kiến phản đối.

Bên cạnh đó, còn có các thảo luận về Luật Khai thác khoáng sản, Luật Biển.

Kinh Tế

ODA và Tỷ giá VND

Hội nghị Bộ trưởng Tài chính ASEAN+3 lần thứ 13 diễn ra vào ngày 2/5, tại Tashkent (Uzbekistan).

Tham gia hội nghị gồm các nước thành viên của ASEAN, Trung Quốc, Nhật Bản và Hàn Quốc. đã thống nhất thành lập Quỹ bảo lãnh tín dụng và đầu tư (CGIF), với quy mô vốn ban đầu là 700 triệu USD để tạo thuận lợi cho các nhà hoạch định chính sách, các nhà quản lý thị trường và các nhà đầu tư cùng chia sẻ quan điểm về các giao dịch trái phiếu qua biên giới, nhằm thúc đẩy sự chuẩn mực hoá các thị trường và hài hoà hoá khung pháp lý của các thị trường trái phiếu trong khu vực.

Sáng 13/5, Ngân Hàng Nhà nước đã bác bỏ tin đồn về việc điều chỉnh giảm tỷ giá VND 4% so với USD. Ngân hàng Nhà nước khẳng định đây là thông tin thất thiệt không có cơ sở, gây tâm lý hoang mang trên thị trường.

Chiều 13/5, theo giờ Việt Nam, trang tin tài chính Bloomberg (Bloomberg.com) đã gỡ bỏ thông tin liên quan đến dự báo phá giá VND, được đăng tải ngày 10/5. Thay vào đó, Bloomberg đã cập nhật nội dung về thông báo của Ngân hàng Nhà nước Việt Nam về việc Việt Nam đã mua 1 tỷ USD từ các công ty tài chính và có kế hoạch giữ tiền đồng ổn định.

Khoản tín dụng ưu đãi ODA trị giá 28,388 tỷ Yên (tương đương khoảng 306 triệu USD), thuộc đợt đầu tài khóa 2010 của Nhật Bản, đã được thông qua chiều ngày 14/5. Đại diện cho chính phủ hai nước, Bộ trưởng Bộ Kế hoạch và Đầu tư Võ Hồng Phúc và Đại sứ đặc mệnh toàn quyền Nhật Bản tại Việt Nam Sakaba Mitsuo đã ký công hàm trao đổi về việc này.

Nhập khẩu – Xuất khẩu

Theo Bộ Công thương, xuất khẩu tháng 5 ước tính đạt 6.1 tỷ USD, đạt mức cao nhất trong vòng 22 tháng qua, tăng 37.5% so với cùng kỳ năm trước, cao hơn 400 triệu USD so với tháng trước. Tính chung 5 tháng đầu năm xuất khẩu đạt 25.83 tỷ USD, tăng 12.3% so với cùng kỳ năm trước.

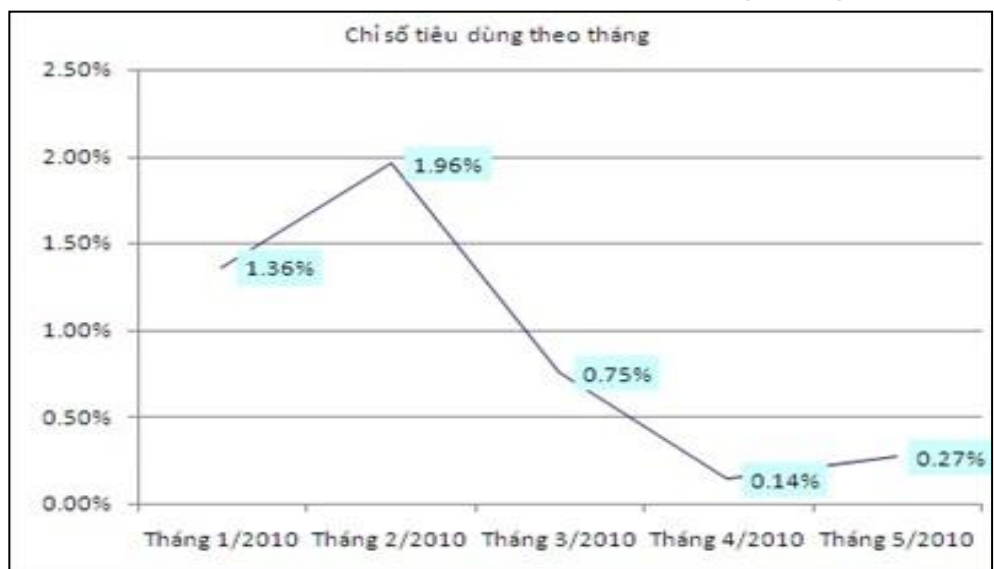
Nhập khẩu đạt 6.85 tỷ USD, giảm nhẹ so với tháng trước nhưng tăng 5.5% so với cùng kỳ năm trước. 5 tháng đầu năm nhập khẩu đạt 31.2 tỷ USD, tăng 29.8% so với cùng kỳ năm trước

Như vậy, tháng 5, nhập siêu chỉ còn 0.75 tỷ USD và là mức thấp nhất kể từ tháng 3/2009 đến nay. Tổng mức thâm hụt thương mại trong 5 tháng là 5.37 tỷ USD bằng 20.8% kim ngạch xuất khẩu. Việc kim ngạch xuất khẩu tăng và nhập siêu giảm là một tín tức khá tích cực đối với nền kinh tế. Thâm hụt thương mại giảm sẽ giảm áp lực lên tỷ giá và sự bất ổn kinh tế trong thời gian tới.

Lãi suất & CPI

Ngày 31/5/2010, Thống đốc Ngân hàng Nhà nước Việt Nam ban hành Quyết định số 1311/QĐ-NHNN về mức lãi suất cơ bản bằng đồng Việt Nam. Theo đó, kể từ ngày 1/6/2010, mức lãi suất cơ bản bằng đồng Việt Nam sẽ là 8%/năm. Như vậy, mức lãi suất cơ bản bằng đồng Việt Nam tiếp tục được giữ nguyên so với tháng trước đó.

Theo số liệu từ Tổng cục thống kê, trong tháng 5, chỉ số giá tiêu dùng có mức tăng là 0,27% so với tháng trước. 5 tháng đầu năm 2010 so với 5 tháng đầu năm 2009, CPI có mức tăng là 8,76%. So với tháng 12/2009, CPI tháng 5 tăng 4,55%.

Như vậy, với 0,27% của tháng 5/2010, lo ngại về lạm phát năm 2010 được phần nào giảm bớt và các Bộ, Ngành, địa phương càng tích cực và công cuộc kiềm chế lạm phát và thúc đẩy tăng trưởng kinh tế của Chính Phủ.

Du lịch

Theo số liệu từ Tổng cục Du lịch, lượng khách quốc tế đến nước ta trong tháng 5 chỉ đạt gần 351 nghìn khách, giảm 18,9% so với tháng 4. Lượng khách quốc tế đến Việt Nam trong tháng 5 giảm mạnh so với tháng trước, tuy vẫn tăng gần 20% so với cùng kỳ năm ngoái.

Ngày 27/5 Bộ tài chính đã ra quyết định giảm giá xăng. 21h đêm 27/5, mỗi lít xăng A92 sẽ có giá 16.490 đồng thay cho mức 16.990 đồng hiện hành. Dầu diesel giá 14.600 đồng, dầu hỏa giá 15.000 đồng một lít, còn dầu mazút giá 13.000 đồng. Đến ngày 8/6, Bộ Tài chính vừa có công văn yêu cầu các doanh nghiệp kinh doanh xăng dầu đầu mỗi giảm giá đối với các mặt hàng xăng dầu từ 22h ngày 8/6 và ngừng sử dụng quỹ bình ổn giá xăng dầu từ ngày 9/6.

Theo yêu cầu này, giá bán lẻ mặt hàng xăng giảm 500 đồng/lít, dầu diesel giảm 200 đồng/lít, dầu hỏa có mức giảm 300 đồng/lít, dầu mazut giảm 500 đồng/kg. Như vậy, giá mới của xăng A92 là 15.990 đồng/lít, dầu diesel (14.400 đồng/lít), dầu hỏa (14.700 đồng/lít), dầu mazut (12.500 đồng/lít).

Ngoài yêu cầu giảm giá đối với mặt hàng xăng dầu, Bộ Tài chính còn yêu cầu các doanh nghiệp kinh doanh xăng dầu đầu mỗi ngừng sử dụng quỹ bình ổn giá từ 0h ngày 9/6.

Xã Hội

Ô nhiễm môi trường

Hôm 18/5, Tổng cục Môi trường yêu cầu công ty Vedan phải bồi thường cho tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu 53 tỉ đồng vì những thiệt hại do công ty này gây ra trên sông Thị Vải. Trong thời gian vừa qua, công ty VEDAN vẫn lần khăn chuyện đền bù thiệt hại môi trường cho nông dân và liên tục xin hạ mức phí đền bù.

Tiếp sau Vedan, cảnh sát môi trường phát hiện tiếp doanh nghiệp Quang

Minh (Mê Linh, Hà nội), đã xả trực tiếp nước thải ra môi trường. Ngày 24/5 do quá bức xúc với tình trạng ô nhiễm kéo dài do nước thải từ khu công nghiệp Quang Minh, người dân quanh đây đã tập trung phản đối, lấp cống xả thải. Theo người dân, nếu chính quyền không có hướng xử lý thì họ sẽ tự góp tiền mua xi măng bịt miệng cống xả.

Giáo dục

Ngày 19/5, thầy giáo Đỗ Việt Khoa, người hùng trong việc chống gian lận thi cử năm nào cho biết thầy sẽ nghỉ dạy kể từ tháng 7/2010. Thầy cho rằng, đó là một quyết định khó khăn vì không còn sự lựa chọn nào khác. Việc này gây ra sự hụt hẫng với những người theo dõi công cuộc đấu tranh chống cái ác, cái xấu của thầy.

Theo như thầy tâm sự với báo Viet-namnet, câu hỏi được gì và mất gì thật chua chát khi thầy chỉ mãi là người cô đơn trên con đường đấu tranh. Không ai dám bênh vực hoặc đứng bên cạnh thầy trong công cuộc đấu tranh, những người có quyền thì không xử lý, và cái mất niềm tin của thầy cũng là sự mất niềm tin của xã hội vào một sự công bằng.

Tranh chấp đất đai

Theo một số tờ báo trong nước và hải ngoại, ngày 17/5, Công an huyện Cẩm Lệ, Đà Nẵng, vừa quyết định khởi tố sáu người trong vụ liên quan đất đai nghĩa trang tại giáo xứ Cồn Dầu. Họ bị khởi tố vì tội Gây rối trật tự công cộng và Chống người thi hành công vụ, theo Điều 245 và 257 Bộ Luật Hình sự. Theo các nguồn tin, vụ việc này liên quan đến việc giải toả đất đai.

Lâu nay, chính quyền sở tại đã có ý định giải tỏa nghĩa địa giáo xứ Cồn Dầu, một khu đất rộng gần 10 hectare nằm ở khu B của giáo xứ, cách nhà thờ gần 1km, và muốn di dời các ngôi mộ ra một nghĩa địa khác cách vị trí này 20 km. Tuy nhiên, một số giáo dân không muốn di chuyển mộ mà gia đình, vì cho rằng đây là "nơi an nghỉ của bao thế hệ giáo dân Cồn Dầu từ ngày thành lập giáo xứ cách đây 135 năm".

Dự án xây khu sinh thái Hòa Xuân, quận Cẩm Lệ, được lãnh đạo Đà Nẵng chấp thuận từ 2008. Để thực

hiện dự án này, phường Hòa Xuân phải giải tỏa trắng 430 hectare, trong đó làng Cồn Dầu với 400 hộ theo Công giáo (cả làng có 1.500 hộ dân) phải giải tỏa 100 hectare. Vài năm trở lại đây, đã liên tục xảy ra các vụ tranh chấp đất và bất động sản liên quan người Công giáo, thí dụ tại Nhà Chung, Thái Hà, Đồng Chiêm (Hà Nội) và Tam Tòa (Đồng Hới).

Tôn giáo

Ngày 21-5, nhân mùa Phật đản Phật lịch 2554, tại Ni viện Diệu Quang, phường Phước Hải, TP Nha Trang (Khánh Hòa), hàng ngàn tăng ni, phật tử trong tỉnh và khách thập phương đã tham dự lễ cung nghinh và triển lãm ngọc xá lợi Phật. 38 viên ngọc xá lợi Phật được đặt trong các bảo tháp thủy tinh, cung thỉnh từ các đền, chùa nổi tiếng của Ấn Độ về Việt Nam trong mùa Phật đản này đã được trưng bày cho nhiều người chiêm bái. Triển lãm kéo dài đến hết ngày 23-5, sau đó được cung thỉnh đến Phú Yên, Hà Nội và TP.HCM trước khi quy hồi ngọc xá lợi Phật về lại Ấn Độ.

Elbi tổng hợp

Biên giới-Lãnh hải

Đón xem Tạp Chí Thanh Niên Phía Trước số 36,
sẽ phát hành vào trung tuần tháng 7/2010.

Mời quý độc giả gửi bài viết về
contact.phiatruoc@gmail.com